

ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ

ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ໃນເລື່ອງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້

ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ

ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ໃນເລື່ອງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້
ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ

ຈັດພິມຄັ້ງທີ 2 ໂດຍ
ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, 2016

ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ ຕົ້ນສະບັບ ແມ່ນຖືກຈັດພິມໂດຍ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ເປັນພາສາອັງກິດ: Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security. ການແປ ແລະ ຈັດພິມ ບົດແນະນຳສະບັບພາສາລາວຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 2013 ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການ GIZ. ສ່ວນສະບັບພາສາລາວທີ່ຈັດພິມເປັນຄັ້ງທີ 2 ນີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງທາງດ້ານເນື້ອໃນການແປພາສາລາວໂດຍ ການສະໜັບສະໜູນຈາກໂຄງການບໍລິຫານລັດຖະກິດກັບທີ່ດິນ ປະຈຳພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (Mekong Region Land Governance Project). ຖ້າຫາກມີເນື້ອໃນທີ່ຄາດເຄື່ອນ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາສະບັບພາສາຕົ້ນສະບັບເປັນບ່ອນອີງ.

ຂໍ້ມູນທີ່ລະບຸ ແລະ ນຳສະເໜີຢູ່ໃນບົດແນະນຳນີ້ ບໍ່ໄດ້ແມ່ນຄວາມຄິດເຫັນຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີການກ່າວເຖິງບໍ່ວ່າຈະເປັນເຂດນ້ຳແດນດິນ, ເມືອງ, ຂອບເຂດອຳນາດ ຫລື ຊາຍແດນກຳແລ້ວແຕ່. ນອກຈາກນີ້ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ກໍບໍ່ໄດ້ໂຄສະນາສິ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນ ແລະ ບໍລິສັດທີ່ເວົ້າເຖິງ ທັງບໍ່ມີຈຸດປະສົງຈະສົ່ງເສີມສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິຫານອື່ນໆນັ້ນເລີຍ. ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນເອກະສານນີ້ ແມ່ນທັດສະນະຂອງຜູ້ຂຽນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າມັນສະທ້ອນຄວາມຄິດເຫັນຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ.

ສະຫງວນລິຂະສິດ. ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ມີການຜະລິດ ແລະ ເຜີຍແຜ່ບົດແນະນຳນີ້ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນອີກ. ຕັ້ງໃຈຈະນຳໄປໃຊ້ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າ ຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງເສຍຄ່າໃດໆ ຫລັງຈາກທີ່ມີການຮ້ອງຂໍມາ. ການທີ່ຈະນຳໄປຜະລິດຊ້ຳອີກຕື່ມ ເພື່ອນຳໄປຈຳໜ່າຍ ຫລື ເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າອື່ນໆ ລວມທັງນຳໄປໃຊ້ເພື່ອຈຸດປະສົງດ້ານການສຶກສາອາດຈະໃຫ້ເສຍຄ່າທຳນຽມ. ສ່ວນການເຮັດຄຳຮ້ອງຂໍອະນຸຍາດ ເພື່ອຜະລິດຊ້ຳ ແລະ ເຜີຍແຜ່ເອກະສານຊຶ່ງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ເປັນເຈົ້າຂອງສິຂະສິດ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆກ່ຽວຂ້ອງກັບລິຂະສິດ ແລະ ໃບອະນຸຍາດນັ້ນຄວນຕິດຕໍ່ທາງ ອີເມລ copyright@fao.org ຫລື ຕິດຕໍ່ກັບຫົວໜ້າສາຂາການພິມເຜີຍແຜ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ທ້ອງຖານແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້, ການວິໄຈ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ, ຖະໜົນ Viale delle Terme di Caracalla, 00153 ກຸງໂຮມ, ປະເທດອິຕາລີ.

ສາລະບານ

ຄຳນຳ

IV

ພາກ1: ພາກເລີ່ມຕົ້ນ	1
1. ຈຸດປະສົງ	1
2. ລັກສະນະ ແລະ ຂອບເຂດ	2
ພາກ2: ພາກສະເໜີ	3
3. ຫຼັກການຊີ້ນຳ ຂອງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ	3
4. ສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ກ່ຽວກັບ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້	5
5. ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງ	7
6. ການໃຫ້ບໍລິການ*	9
ພາກ3: ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້	11
7. ມາດຕະການປ້ອງກັນ	11
8. ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ສາທາລະນະ	12
9. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ	14
10. ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ບໍ່ເປັນທາງການ	16
ພາກ4: ການໂອນ ແລະ ການປ່ຽນແປງອື່ນໆກ່ຽວກັບສິດແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້	19
11. ຕະຫຼາດ	19
12. ການລົງທຶນ	20
13. ການຈັດລວມຕອນດິນ ແລະ ວິທີການດັດປັບອື່ນໆ	23
14. ການທົດແທນຄືນ	24
15. ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ	25
16. ການເວນຄືນ ແລະ ການຊົດເຊີຍ	26
ພາກ5: ການບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້	29
17. ການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້	29
18. ການປະເມີນມູນຄ່າ	30
19. ການເກັບພາສີອາກອນ	31
20. ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ແບບຄວບຄຸມ	31
21. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້	32
22. ບັນຫາທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນ	33
ພາກ6: ການໂຕ້ຕອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ພາວະສຸກເສີນ	35
23. ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ	35
24. ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ	36
25. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້	37
ພາກ7: ການສົ່ງເສີມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ	39

ຄຳນຳ

ຈຸດປະສົງຂອງ ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈນີ້ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ທັດທາງ ໃນການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດີນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍລວມແນໃສ່ໃຫ້ບັນລຸໄດ້ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ສຳລັບທຸກຄົນ ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີການປະຕິບັດຕົວຈິງຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ສິດໃນການມີອາຫານພຽງພໍ ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ມຸ່ງໝາຍເພື່ອປະກອບສ່ວນຕໍ່ກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນທົ່ວໂລກ ແລະ ໃນລະດັບຊາດໃນການລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ໂດຍອີງຕາມຫຼັກການ ຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ວຍການຮັບຮູ້ວ່າທີ່ດິນເປັນສູນລວມຂອງການພັດທະນາ, ດ້ວຍການສົ່ງເສີມບັນດາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ໝັ້ນຄົງ ແລະ ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງເປັນທຳ.

ການລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ, ໃນຄວາມໝາຍກວ້າງແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບ ວິທີການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ. ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ຢ່າງໝັ້ນຄົງ ແລະ ເປັນທຳ ແລະ ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້. ພວກມັນເປັນແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ບ່ອນຢູ່ອາໄສ; ເປັນພື້ນຖານການປະຕິບັດກິດຈະກຳດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສາດສະໜາ; ແລະ ເປັນປັດໄຈທີ່ເປັນໃຈກາງ ຂອງການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ສິ່ງສຳຄັນ ແມ່ນຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແມ່ນມີການເຊື່ອມໂຍງຢ່າງແຍກບໍ່ໄດ້ກັບ ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄຸນຄ່າຂັບພະຍາກອນທຳມະຊາດອື່ນໆ, ເຊັ່ນ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ. ໃນຂະນະທີ່ມີການຮັບຮູ້ວ່າມີຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ ແລະ ລະບົບຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂອັນໃດ, ລະບົບດັ່ງກ່າວອາດອີງໃສ່ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ຫຼື ຕາມປະເພນີ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ບໍ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

ຮູບການ ທີ່ປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ໄດ້ມາເຊິ່ງການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແມ່ນຖືກກຳນົດ ແລະ ຄຸນຄ່າ ໂດຍສັງຄົມ ໂດຍຜ່ານລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້. ລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ເຫຼົ່ານີ້ກຳນົດວ່າຜູ້ໃດສາມາດນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປະເພດໃດ, ເປັນເວລາດົນປານໃດ ແລະ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂອັນໃດ. ລະບົບດັ່ງກ່າວອາດອີງໃສ່ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ຫຼື ຕາມປະເພນີ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ບໍ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

ລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໄດ້ປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມກົດດັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນຈຳນວນປະຊາກອນໃນໂລກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ແລະ ຍ້ອນການເສື່ອມໂຊມທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເຮັດໃຫ້ມີທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຫຼຸດລົງ. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ໝັ້ນຄົງ ໄດ້ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ, ຄວາມອຶດຢາກ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ອາດນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເມື່ອຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ແກ່ງແຍ່ງ ຕໍ່ສູ້ກັນເພື່ອຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້.

ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນໃນການກຳນົດເງື່ອນໄຂ ແລະ ວິທີການທີ່ປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ສາມາດໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ຫຼາຍບັນຫາກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ອ່ອນແອ, ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແມ່ນຖືກກະທົບ ຍ້ອນຄຸນນະພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ. ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ອ່ອນແອສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສະເພາະລະພາບທາງສັງຄົມ, ຕໍ່ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ, ການລົງທຶນ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ປະຊາຊົນອາດມີຊີວິດທີ່ມີຄວາມອຶດຢາກ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ ຖ້າວ່າເຂົາເຈົ້າສູນເສຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຕໍ່ບ່ອນຢູ່ອາໄສ, ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍຄືຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຍ້ອນການປະຕິບັດການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ຫຼື ຖ້າວ່າອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫາກບໍ່ສາມາດປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ປະຊາຊົນຍັງອາດສູນເສຍແມ່ນແຕ່ຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ເມື່ອການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ອ່ອນແອ ນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ຮຸນແຮງ. ແຕ່ໃນທາງກັບກັນ, ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຈະເປັນການສົ່ງເສີມການ

ພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມບໍ່ພົ້ນຄົງທາງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ, ພ້ອມທັງ ຊຸກຍູ້ການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ເພື່ອເປັນການຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມສົນໃຈທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ, FAO ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ໄດ້ລິເລີ່ມການສ້າງຄູມີ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນ້ຳໃຊ້ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສະບັບນີ້. ຂໍ້ລິເລີ່ມອັນນີ້ ໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດຕົວຈິງຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ສິດທິໃນການມີອາຫານພຽງພໍ ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມພົ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງ ຊາດ (ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ ກ່ຽວກັບ ສິດທິດ້ານສະບຽງອາຫານ), ທີ່ຮັບຮອງເອົາໂດຍ ສະພາ FAO ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 127 ໃນເດືອນພະຈິກ 2004, ແລະ ກອງປະຊຸມສາກົນ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິຮູບດິນປູກຝັງ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ປີ 2006 (ICARRD).

ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 36 ໃນເດືອນຕຸລາ 2010, ຄະນະກຳມະການຄວາມພົ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກ (CFS) ໄດ້ ຊຸກຍູ້ການສືບຕໍ່ຂະບວນການຮອບດ້ານ ເພື່ອພັດທະນາບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ເພື່ອສະເໜີໃຫ້ CFS ພິຈາລະນາ, ແລະ ໄດ້ຕົກລົງສ້າງຕັ້ງກຸ່ມເຮັດວຽກທີ່ເປີດກວ້າງ ຂອງ CFS ເພື່ອທົບທວນ ຮ່າງສະບັບທຳອິດ ຂອງບົດແນະນຳດັ່ງກ່າວນີ້.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຮູບແບບຂອງບົດແນະນຳແບບສະໝັກໃຈສະບັບອື່ນໆຂອງ FAO ຊຶ່ງກຳນົດ ຫຼັກການ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ສາກົນຮອງຮັບ ໃນການປະຕິບັດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເຊັ່ນ: ບົດແນະນຳຕາມຄວາມ ສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບສິດທິດ້ານສະບຽງອາຫານ; ຫຼັກປະພຶດຂອງພື້ນທີ່ປະມົງແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ; ຫຼັກປະພຶດສາກົນ ໃນການຈຳໜ່າຍ ແລະ ນ້ຳໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ; ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງປ່າປູກຢ່າ ງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ; ແລະ ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງອັກຄີໄຟ: ຫຼັກການ ແລະ ມາດ ຕະການທາງຍຸດທະສາດ. ບັນດາເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້ ເປັນເອກະສານທີ່ຂອບຂາງສິ້ນ ເຊິ່ງເປັນການວາງກອບທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ ໃນການພັດທະນາບັນດາຍຸດທະສາດ, ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ, ແຜນງານ ແລະ ກົດຈະກຳຕ່າງໆ. ເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວ ຍັງ ປະກອບດ້ວຍເອກະສານເພີ່ມເຕີມທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ເຊັ່ນ ຂໍ້ແນະນຳເພີ່ມເຕີມ ທີ່ໃຫລາຍລະອຽດທາງວິຊາການສະເພາະດ້ານ ກ່ຽວກັບ ລັກສະນະສະເພາະ ເມື່ອຈຳເປັນ, ເຄື່ອງມືຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ, ແລະ ເປັນທິດຊີ້ນຳເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ໂດຍ CFS ຢູ່ກອງປະຊຸມ (ພິເສດ) ຄັ້ງທີ 38 ໃນວັນທີ 11 ພຶດສະພາ 2012.

ບົດແນະນຳນີ້ ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າແບບເປີດກວ້າງ ທີ່ໄດ້ຈັດປະຊຸມກັນໃນເດືອນມິຖຸນາ, ກໍລະກົດ, ແລະ ຕຸລາ ປີ 2011 ແລະ ໃນເດືອນມີນາ ປີ 2012, ບົດແນະນຳຖານຂະບວນການປຶກສາຫາລືແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະຫວ່າງ ປີ 2009-2010. ການປຶກສາຫາລືລະດັບພາກພື້ນ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ປະເທດ ເບນິນ, ເບີກິນາຟາໂຊ, ເອທິໂອປີ, ຈຳແດນ, ນາມິບີ, ປານາມາ, ໂຮມານີ, ສະຫະພັນລັດເຊຍ; ຊາມິວ ແລະ ຫວຽດນາມ. ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື ລະດັບພາກພື້ນດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນການເຕົ້າໂຮມຕູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເກືອບ 700 ຄົນ ຈາກ 133 ປະເທດ, ເຊິ່ງຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ, ພາກປະຊາສັງຄົມ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ. ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື 4 ຄັ້ງທີ່ຈັດຂຶ້ນເປັນພິເສດ ສຳລັບ ພາກປະຊາສັງຄົມທະວີບອາຟຣິກາ (ຢູ່ປະເທດມາລີ); ທະວີບອາຊີ (ຢູ່ປະເທດມາເລເຊຍ); ທະວີບເອີຣົບ ແລະ ອາຊີຕາເວັນຕົກ (ຢູ່ປະເທດອິຕາລີ); ແລະ ອາເມລິກາລາຕິນ (ຢູ່ປະເທດບູຣາຊິລ), ໂດຍມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເກືອບ 200 ຄົນ ຈາກ 70 ປະເທດ, ແລະ ການປຶກສາຫາລືເພີ່ມເຕີມຂອງພາກເອກະຊົນ ໄດ້ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກວ່າ 70 ຄົນ ຈາກ 21 ປະເທດ. ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ຍັງລວມເອົາ ບັນດາຂໍ້ສະເໜີທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການທາບທາມຂໍ້ຄຳເຫັນທາງອີເລັກ ໂຕຣນິກ ຕໍ່ຮ່າງສະບັບເລີ່ມຕົ້ນ. ບັນດາຂໍ້ສະເໜີເພື່ອປັບປຸງຮ່າງສະບັບເລີ່ມຕົ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບມາຈາກພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ, ພາກປະຊາສັງຄົມ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ, ແລະ ຈາກທົ່ວໂລກ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບ, ແລະ ປະຕິບັດຕາມ, ບັນດາເຄື່ອງມືລະດັບສາກົນ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ, ລວມທັງ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດແຫ່ງການພັດທະນາ, ທີ່ແນະໃສ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນ້ຳໃຊ້. ຖ້າບັນດາຜູ້ອານາບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ຕ້ອງການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນ້ຳໃຊ້, ແມ່ນສະເໜີໃຫ້ ທົບທວນເບິ່ງເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ກ່ຽວກັບພັນທະທີ່ພົວພັນກັບຕົນເອງ ແລະ ພັນທະແບບສະໝັກໃຈ, ແລະ ເພື່ອໄດ້ຮັບຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມ.

ພາກສະເໜີລວມ

1. ຈຸດປະສົງ

1.1 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ແນໃສ່ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເພື່ອຜັນປະໂຫຍດຂອງທຸກຝ່າຍ, ໂດຍເນັ້ນໃສ່ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສູງ ແລະ ດອຍໂອກາດ, ດ້ວຍເປົ້າໝາຍຂອງຄວາມພັນຄົງ ດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ສິດໃນການມີອາຫານທີ່ພຽງພໍ, ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການດຳລົງຊີວິດທີ່ຍືນຍົງ, ສະເຖຍລະພາບທາງສັງຄົມ, ຄວາມພັນຄົງດ້ານທີ່ຢູ່ອາໄສ, ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແບບຍືນຍົງ. ທຸກແຜນງານ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ຄວນສອດຄ່ອງກັບ ພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງລັດ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສາກົນ, ລວມທັງ ຖະແຫຼງການສາກົນ ກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ແລະ ເຄື່ອງມື ອື່ນໆທາງດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງສາກົນ.

1.2 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ມີຈຸດປະສົງເພື່ອ:

1. ປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ດ້ວຍການໃຫ້ຄຳແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບວິທີປະຕິບັດທີ່ຖືກຍອມຮັບໃນລະດັບສາກົນ ສຳລັບລະບົບທີ່ໃຊ້ກ່ຽວກັບ ສິດໃນການນຳໃຊ້, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.
2. ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນານະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ດ້ານການຈັດຕັ້ງທີ່ຄຸ້ມຄອງບັນດາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ຕໍ່ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້.
3. ເພີ່ມທະວີ ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ປັບປຸງ ການເຮັດວຽກຂອງລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້.
4. ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ; ບັນດາອົງການຕຸລາການ; ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ; ການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວປະມົງ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້; ຜູ້ລ່ຽງສັດ; ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ; ພາກປະຊາສັງຄົມ; ພາກເອກະຊົນ; ຄະນະນັກວິຊາການ; ແລະ ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ກໍ່ຄືການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່າວມານັ້ນ.

* ບໍ່ມີຄຳນິຍາມສາກົນກ່ຽວກັບທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ຄວາມໝາຍຂອງຄຳນີ້ອາດຈະຖືກກຳນົດຕາມເນື້ອໃນພາຍໃນປະເທດ

2. ລັກສະນະ ແລະ ຂອບເຂດ

- 2.1 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ແມ່ນແບບສະໝັກໃຈ.
- 2.2 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ຄວນຖືກຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມກັບຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ມັນເປັນການເພີ່ມເຕີມໃສ່ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ຂໍ້ລິເລີ່ມລະດັບຊາດ, ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ ທີ່ເອົາໃຈໃສ່ດຽນສິດທິມະນຸດ ແລະ ສະໜອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໝັ້ນຄົງ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ພ້ອມທັງຂໍ້ລິເລີ່ມ ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ. ບໍ່ມີຂໍ້ໃດຢູ່ໃນບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ທີ່ຖືວ່າຈຳກັດ ຫຼື ບັນທອນ ພັນທະຕາມກົດໝາຍໃດໆ ທີ່ລັດອາດມີພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສາກົນ.
- 2.3 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ສາມາດນຳໃຊ້ໂດຍລັດ; ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ; ອົງການຕຸລາການ; ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວປະມົງ, ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້; ຜູ້ລ່ຽງສັດ; ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ; ປະຊາສັງຄົມ; ພາກເອກະຊົນ, ຄະນະນັກວິຊາການ; ແລະ ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອປະເມີນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ພ້ອມທັງກຳນົດທາບອນປັບປຸງ ແລະ ນຳໄປໃຊ້.
- 2.4 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ມີຂອບເຂດທົ່ວໂລກ. ໂດຍພິຈາລະນາເຖິງສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ, ບົດແນະນຳອາດຖືກນຳໃຊ້ໂດຍທຸກປະເທດ ແລະ ທຸກຂົງເຂດ ໃນທຸກລະດັບຂັ້ນຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທຸກຮູບແບບຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້, ລວມທັງ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ, ຊຸມຊົນ, ລວມໝູ່, ແບບຕັ້ງເດີມ ແລະ ຕາມປະເພນີ.
- 2.5 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ຄວນຖືກຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລະບົບ ແລະ ສະຖາບັນກົດໝາຍພາຍໃນປະເທດ.

ບັນຫາໂດຍລວມ

ພາກນີ້ ເນັ້ນເຖິງແງ່ຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ດີນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ບັນດາສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ; ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ; ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການ.

ໃນຂົງເຂດຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ລັດມີພັນທະພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາດ້ານສິດທິມະນຸດສາກົນທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້. ພາກທີ 2 ຄວນມີຄວາມໝາຍສອດຄ່ອງກັບວັກ 2.2.

3. ຫຼັກການຊີ້ນຳຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

3A. ຫຼັກການລວມ

3.1 ລັດຄວນ:

1. ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳທຸກຄົນ ແລະ ສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ລັດຄວນໃຊ້ມາດຕະການທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ເພື່ອກຳນົດ, ບັນທຶກ ແລະ ເຄົາລົບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ແລະ ສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ບໍ່ວ່າສິດນັ້ນຈະໄດ້ຮັບການບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເປັນທາງການຫຼືບໍ່ກໍຕາມ; ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການລະເມີດ ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ຂອງຜູ້ອື່ນ; ແລະ ເພື່ອປະຕິບັດຕາມໜ້າທີ່ທີ່ຕິດພັນກັບສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້.
2. ປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຈາກໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ການລະເມີດ. ລັດຄວນປົກປ້ອງຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ບໍ່ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສູນເສຍສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ຂອງເຂົາເຈົ້າຢ່າງໄຮເຫດຜົນ, ລວມທັງ ການຖືກບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກທີ່ດິນ; ແລະ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ລັດມີຢູ່ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ.
3. ສົ່ງເສີມ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຊົມໃຊ້ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ຊອບທຳ. ລັດຄວນໃຊ້ມາດຕະການທີ່ຕັ້ງໜ້າ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຫຼື ການເຮັດການປ່ຽນໂອນກ່ຽວກັບສິດ, ເຊັ່ນ ຮັບປະກັນວ່າທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ.
4. ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳ ເພື່ອຮັບມືກັບການລະເມີດສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ. ລັດຄວນມີ ເຄື່ອງມືທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ທີ່ທຸກຄົນເຂົ້າເຖິງໄດ້, ໂດຍຜ່ານອົງການຕຸລາການຫຼືວິທີທາງອື່ນ, ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້; ແລະ

ເພື່ອໃຫ້ມີການບັງຄັບປະຕິບັດຜົນການຕັດສິນຢ່າງທັນການ ແລະ ພໍຈ່າຍໄດ້. ລັດຄວນຈ່າຍຄ່າທຶດແທນໃຫ້ທັນເວລາ, ຍຸຕິທຳ ເມື່ອສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໄດ້ຖືກນຳໄປໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ.

5. ບ້ອງກັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ລັດຄວນໃຊ້ມາດຕະການທີ່ຈິງຈັງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ຂະຫຍາຍເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ຮຸນແຮງ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໃນທຸກຮູບແບບ, ໃນທຸກຂັ້ນ, ແລະ ໃນທຸກສະພາບແວດລ້ອມ.
- 3.2 ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ລວມທັງ ພາກທຸລະກິດ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ. ພາກທຸລະກິດ ຄວນກະທຳການ ດ້ວຍຄວາມຮອບຄອບ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳຂອງຜູ້ອື່ນ. ໃນນັ້ນ ຄວນປະກອບດ້ວຍ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ. ອົງກອນທຸລະກິດ ຄວນໃຫ້ການຮ່ວມມື ໃນກິນໄກນອກຕຸລາການ ເພື່ອສະໜອງການຢຽວຢາ, ລວມທັງ ກິນໄກແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢູ່ຂັ້ນປະຕິບັດການ, ໃນບ່ອນທີ່ເພາະສົມ, ໃນຈຸດທີ່ເຂົາເຈົ້າເປັນຜູ້ເຮັດ ຫຼື ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ເກີດ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ. ພາກທຸລະກິດ ຄວນຈຳແນກ ແລະ ປະເມີນຜົນກະທົບຕົວຈິງ ຫຼື ທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳທີ່ເຂົາເຈົ້າອາດມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ສຳລັບພາກລັດ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະສາກົນຂອງຕົນ, ລັດຄວນສະໜອງ ການເຂົ້າເຖິງການແກ້ໄຂທີ່ມີປະສິດທິຜົນທາງກົດໝາຍຕໍ່ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຈາກພາກທຸລະກິດ ຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງທີ່ຊອບທຳ. ບ່ອນທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງບໍລິສັດຂາມຊາດ, ລັດຖະບານຂອງເຂົາເຈົ້າ ມີບົດບາດໃນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອບໍລິສັດ ແລະ ຊ່ວຍລັດເຈົ້າພາບເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸລະກິດຈະບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ. ລັດຄວນນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອປົກປ້ອງການລະເມີດ ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ໂດຍພາກທຸລະກິດ ເຊິ່ງລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ເປັນຜູ້ຄວບຄຸມ, ຫຼື ທຸລະກິດທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການບໍລິການ ທີ່ສຳຄັນຈາກອົງການຂອງລັດ.

3B. ຫຼັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ຫຼັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

1. ກຽດສັກສີ ຂອງມະນຸດ: ຮັບຮູ້ກຽດສັກສີທີ່ມີຕິດຕົວ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ບໍ່ສາມາດປ່ຽນໂອນໄດ້ ຂອງທຸກຄົນ.
2. ບໍ່ມີການຈຳແນກ: ບໍ່ຄວນມີຜູ້ໃດຖືກຈຳແນກ ບໍ່ວ່າຈະຕາມກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ ກໍຕົກໃນພາກປະຕິບັດ.
3. ຄວາມເປັນທຳ ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳ: ການຮັບຮູ້ວ່າ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງບຸກຄົນອາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງ ບຸກຄົນ, ແລະ ໃຫ້ມີການດຳເນີນການໃນທາງບວກ, ລວມທັງການເພີ່ມອຳນາດ, ເພື່ອສົ່ງເສີມສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ເປັນທຳ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ສຳລັບທຸກຄົນ ລວມທັງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ຄົນໄວໜຸ່ມ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດໂດຍຮີດຄອງປະເພນີ, ຕາມເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ.
4. ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ: ຮັບປະກັນສິດສະເໝີພາບ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໃນການຊົມໃຊ້ສິດທິມະນຸດ, ໄປພ້ອມກັບການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ

ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ມາດຕະການສະເພາະທີ່ແນໃສ່ເລັ່ງລັດໃຫ້ມີຄວາມສະເໝີພາບໃນຕົວຈິງເນື່ອງຈາກເປັນ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກເພດຍິງ ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງສະເໝີພາບ ໂດຍບໍ່ຂັ້ນກັບສະຖານະທາງພັນລະເມືອງ ແລະ ສະຖານະການແຕ່ງງານຂອງເຂົາເຈົ້າ.

5. ວິທີການແບບຮອບດ້ານ ແລະ ຍືນຍົງ: ຮັບຮູ້ວ່າຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ພວກມັນ ແມ່ນກ່ຽວພັນກັນ, ແລະ ນຳໃຊ້ວິທີການບໍລິຫານທີ່ຄົບຊຸດ ແລະ ຍືນຍົງ.
6. ການປົກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ: ໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຊອກຫາການສະໜັບສະໜູນ ຈາກບັນດາບຸກຄົນ ທີ່ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ, ຜູ້ທີ່ອາດຖືກກະທົບຈາກການຕັດສິນໃຈ, ກ່ອນທີ່ຈະຕັດສິນໃຈ ແລະ ຕອບສະໜອງຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຂອງເຂົາເຈົ້າ; ໂດຍຄຳນຶງເຖິງຄວາມບໍລິມະດນຂອງອຳນາດທີ່ມີຢູ່ລະຫວ່າງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ຮັບປະກັນ ການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຫວັງຫັນ, ເປັນອິດສະລະ, ມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມໝາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບຊາບ ໂດຍບຸກຄົນ ແລະ ກຸ່ມທີ່ກ່ຽວພັນກັບຂະບວນການຕັດສິນໃຈ.
7. ຫຼັກນິຕິທຳ: ນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ອີງໃສ່ລະບຽບຫຼັກການ ໂດຍຜ່ານບັນດາກົດໝາຍທີ່ພົມເຜີຍແຜ່ໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ, ໃຊ້ໄດ້ກັບທຸກຄົນ, ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງເທົ່າທຽມ ແລະ ມີຄວາມເປັນເອກະລາດໃນການພິຈາລະນາ, ແລະ ສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສັນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.
8. ຄວາມໂປ່ງໃສ: ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ, ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງກ່ຽວກັບການຕັດສິນໃຈ ໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ໃນຮູບແບບທີ່ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້.
9. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ: ໃຫ້ບຸກຄົນ, ຂະແໜງການຂອງລັດ, ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລັດ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກະທຳ ແລະ ການຕັດສິນໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ ຕາມຫຼັກນິຕິທຳ.
10. ການປັບປຸງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ: ລັດຄວນປັບປຸງກົນໄກການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ວິເຄາະການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເພື່ອພັດທະນາບັນດາແຜນງານທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ຮັບປະກັນການປັບປຸງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

4. ສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ກ່ຽວກັບ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້

- 4.1 ລັດຄວນພະຍາຍາມເພື່ອຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເນື່ອງຈາກວ່າ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຈຸດໃຈກາງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງສິດທິມະນຸດ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ, ສະເຖຍລະພາບທາງສັງຄົມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານບ່ອນຢູ່ອາໄສ, ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.
- 4.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳ ກ່ຽວກັບ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານສິ່ງດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສັນທິສັນຍາ

ທີ່ມີຜົນປະຕິບັດຢູ່ລະບົບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

- 4.3 ທຸກຝ່າຍຄວນຮັບຮູ້ວ່າບໍ່ມີສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ອັນໃດ, ລວມທັງກຳມະສິດສ່ວນຕົວ, ທີ່ເຕັມສ່ວນເດັດຂາດ. ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທັງໝົດ ຖືກຈຳກັດດ້ວຍບັນດາສິດຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ດ້ວຍມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ລັດນຳໃຊ້ ຊຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ. ມາດຕະການດັ່ງກ່າວຄວນຖືກກຳນົດໂດຍກົດໝາຍ, ພຽງເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການສົ່ງເສີມສະຫວັດດີການທົ່ວໄປ, ລວມທັງການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທາງດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງລັດ. ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຍັງຖືກສົມດຸນໂດຍໜ້າທີ່. ທຸກພາກສ່ວນຄວນເຄົາລົບ ຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາໄລຍະຍາວ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງ ສຳລັບທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.
- 4.4 ບົນພື້ນຖານການພິຈາລະນາສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງຊາດ, ລັດຄວນໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ຕໍ່ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຊຶ່ງບັດຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນໃນຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ. ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ຮັບປະກັນສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຄວນບໍ່ມີລັກສະນະຈຳແນກ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປົກສາທາລີ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລັດຄວນກຳນົດ ປະເພດຂອງສິດທີ່ຖືວ່າຊອບທຳ ຜ່ານກົດລະບຽບທີ່ໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ທຸກຮູບແບບຂອງການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ຄວນຊ່ວຍໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ຮັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຖືຄອງ ໃນລະດັບທີ່ຮັບປະກັນການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈາກການບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງລັດໝາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ຕໍ່ກັບການຄຸກຄາມ ແລະ ການຂົ່ມຂູ່ອື່ນໆ.
- 4.5 ລັດຄວນປົກປ້ອງສິດຄອງຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າປະຊາຊົນ ຈະບໍ່ຖືກຂັບໄລ່ຕາມລຳພັງໃຈ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ຊອບທຳ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຈະບໍ່ຖືກທຳລາຍ ຫຼື ລ່ວງລະເມີດ ໃນທາງອື່ນ.
- 4.6 ລັດຄວນກຳຈັດ ແລະ ຫ້າມທຸກຮູບແບບຂອງການຈຳແນກທີ່ພົວພັນກັບສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້, ລວມທັງ ບັນດາການຈຳແນກທີ່ເປັນຜົນມາຈາກການປ່ຽນແປງສະຖານະພາບຂອງການແຕ່ງງານ, ການຂາດຄວາມສາມາດທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຂາດຄວາມສາມາດໃນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນດ້ານເສດຖະກິດ. ໂດຍສະເພາະ ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມີສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ, ລວມທັງສິດໃນການສືບທອດ ແລະ ເຮັດພິໄນກຳເພື່ອມອບສິດເຫຼົ່ານັ້ນ. ປະຕິບັດການດັ່ງກ່າວຂອງລັດ ຄວນສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະຂອງຕົນໝາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳແຫ່ງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ແລະ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈໝາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.
- 4.7 ລັດຄວນພິຈາລະນາ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍຢູ່ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດດຳເນີນການດ້ວຍຕົວເຂົາເຈົ້າເອງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງ ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ເພື່ອຄວາມຢູ່ລອດ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງພາກສ່ວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ, ຫຼື ການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ ຊຶ່ງອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 4.8 ເນື່ອງຈາກວ່າສິດທິມະນຸດທັງໝົດ ແມ່ນເປັນສາກົນ, ບໍ່ສາມາດແບ່ງແຍກໄດ້, ເພິ່ງພາອາໄສເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກ່ຽວພັນກັນ, ສະນັ້ນ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ບໍ່ຄວນຖືເອົາສະເພາະແຕ່ ສິດທິພົວພັນໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ

ທຸກສິດທິທາງພົນລະເຮືອນ, ສິດທິທາງການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ນຳອີກ. ເພື່ອເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ, ລັດຄວນເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິທາງພົນລະເຮືອນ ແລະ ສິດທິທາງການເມືອງ ຂອງຜູ້ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ລວມທັງສິດທິມະນຸດຂອງຊາວນາ, ຊາວພື້ນເມືອງ, ຊາວປະມົງ, ຜູ້ລ່ຽງສິດ ແລະ ກຳມະກອນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ລັດຄວນ ປະຕິບັດບັນດາພັນທະທາງດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງຕົນ ໃນເວລາປະຕິບັດຕໍ່ ບຸກຄົນ ແລະ ສະມາຄົມທີ່ມີບົດບາດໃນການ ປົກປ້ອງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

- 4.9 ໂດຍຜ່ານອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການບໍລິຫານ ທີ່ມີຄວາມເປັນກາງ ແລະ ມີຄວາມສາມາດ, ລັດຄວນເອື້ອອຳນວຍການເຂົ້າເຖິງວິທີການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ທັນການ, ພໍຈ່າຍໄດ້ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ, ລວມເຖິງ ວິທີການທາງເລືອກອື່ນໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງລັກສະນະນັ້ນ, ແລະ ຄວນມີວິທີການຢຽວຢາ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ຊຶ່ງອາດລວມເຖິງສິດໃນການອຸທອນ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ການຢຽວຢາດັ່ງກ່າວຄວນມີການບັງຄັບປະຕິບັດໃນທັນທີ ແລະ ອາດລວມມີການສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າຂອງ, ການຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍ, ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ແລະ ການປົວແປງຄວາມເສຍຫາຍ. ລັດຄວນພະຍາຍາມເພື່ອຮັບປະກັນວ່າກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ມີໂອກາດເຂົ້າເຖິງກິນໄກດັ່ງກ່າວ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ວັກ 6.6 ແລະ 21.6. ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນທີ່ຖືກລະເມີດສິດທິມະນຸດ ໃນຂົງເຂດຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ສາມາດເຂົ້າເຖິງວິທີການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການຢຽວຢາທີ່ກ່າວນັ້ນ.
- 4.10 ລັດຄວນຍິນດີຮັບເອົາ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້, ໂດຍສະເພາະ, ການສ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ແລະ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການພັດທະນາດິນແດນ, ຕາມຄວາມເໝາະສົມກັບບົດບາດຂອງລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳ ຂອງຊາດ.

5. ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້

- 5.1 ລັດຄວນສະໜອງ ແລະ ຮັກສານະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ ທີ່ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ກອບວຽກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ແລະ ຖືກສະໜັບສະໜູນ ໂດຍການປະຕິຮູບລະບົບນິຕິກຳ, ການບໍລິຫານຂອງລັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ.
- 5.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.
- 5.3 ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ລວມທັງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີທີ່ຊອບທຳ ທີ່ບັດຈຸບັນຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ; ແລະ ຄວນເອື້ອອຳນວຍ, ສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງ ການປະຕິບັດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ບັນດາກອບວຽກດັ່ງກ່າວ ຄວນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ

ນຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ລັດຄວນສະໜອງກອບຄອງ ທີ່ບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ທີ່ສົ່ງເສີມ ຄວາມເປັນທຳທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຢູ່ຊາຍ. ກອບດັ່ງກ່າວ ຄວນສະທ້ອນ ເຖິງສາຍພົວພັນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ສິ່ງ ເຫຼົ່ານັ້ນ, ແລະ ສ້າງວິທີການແບບຄົບຊຸດສຳລັບການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ.

- 5.4 ລັດຄວນພິຈາລະນາເຖິງອຸປະສັກສະເພາະຕ່າງໆ ທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກເພດຍິງປະເຊີນ ກ່ຽວກັບ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ກໍຄືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ກ່ຽວພັນກັນ, ແລະ ຄວນນຳໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າກອບນີ້ຕົກ ແລະ ນະໂຍບາຍ ສາມາດໃຫ້ການປົກປ້ອງຢ່າງພຽງພໍ ຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າບັນດາກົດໝາຍທີ່ຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງແມ່ຍິງ ໄດ້ຮັບການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຖືກບັງຄັບໃຊ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍໃນການເຮັດສັນຍາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ບົນພື້ນຖານຄວາມສະ ເໝີພາບກັບເພດຊາຍ ແລະ ຄວນພະຍາຍາມ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິຫານທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆເພື່ອເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງສາມາດປ້ອງກັນສິດສະໄຫຍດໃນການຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 5.5 ລັດຄວນພັດທະນາ ບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຜ່ານຂະ ບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າຮ່ວມ, ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ທັງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ຮ່ວມຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນ. ບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຄວນ ພິຈາລະນາເຖິງຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຊຶ່ງຄວນລວມເອົາວິທີທາງທີ່ແນໃສ່ບົດ ບາດຍິງຊາຍ, ສະແດງອອກຢ່າງຈະແຈ້ງໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ, ແລະ ມີການໂຄສະນາເຜີຍ ແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ.
- 5.6 ລັດຄວນມອບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ຂັ້ນຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານ ທີ່ສາມາດໃຫ້ບໍລິການແກ່ ປະຊາຊົນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ລັດຄວນກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງບັນດາຂະແໜງການທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ມີການປະສານສົມທົບ ລະຫວ່າງ ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ກໍຄື ການປະສານສົມທົບກັບລັດຖະບານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີ ລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ.
- 5.7 ລັດຄວນກຳນົດ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ບັນດາກາລະໂອກາດ ສຳລັບພາກປະຊາສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.
- 5.8 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນກວດຄືນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ເພື່ອຮັກສາໄວ້ເຊິ່ງປະສິດທິຜົນ. ບັນດາອົງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ ຄວນໃຫ້ພາກປະຊາສັງຄົມ, ຕົວແທນຜູ້ນຳໃຊ້ ແລະ ສະທາລະນະຊົນທົ່ວໄປໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອບັບປຸງການບໍລິຫານ ແລະ ພະຍາຍາມ ເພື່ອປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ໂປ່ງໃສ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ຄາດໄວ້ລ່ວງໜ້າ ຄວນຖືກລະບຸ ໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ.
- 5.9 ລັດຄວນຮັບຮູ້ວ່າ ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແມ່ນດຳ ເນີນການຢູ່ໃນ ສະພາບເງື່ອນໄຂ ທາງດ້ານການເມືອງ, ກົດໝາຍ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ສາດສະໜາ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ກວ້າງຂວາງ. ຖ້າຫາກສະພາບເງື່ອນໄຂທີ່ ກວ້າງຂວາງເຫຼົ່ານັ້ນ ມີການປ່ຽນແປງ, ແລະ ຖ້າຫາກມີຄວາມຈຳເປັນປະຕິຮູບການຄອບຄອງ

ນຳໃຊ້, ລັດຄວນຊອກຫາຊ່ອງທາງເພື່ອສ້າງຄວາມເຫັນເປັນເອກະພາບລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິຮູບທີ່ສະເໝີ.

6. ການໃຫ້ບໍລິການ

- 6.1 ຕາມຂອບເຂດທີ່ຊັບພະຍາກອນອະນຸຍາດໃຫ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ ມີຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານວັດຖຸ, ການເງິນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນຮູບແບບອື່ນໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ຢ່າງທັນເວລາ, ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ. ພະນັກງານ ຢູ່ໃນການຈັດຕັ້ງທຸກຂັ້ນ ຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ແລະ ຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນວຽກງານໂດຍການພິຈາລະນາເພື່ອ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບທາງສັງຄົມ.
- 6.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ການໃຫ້ບໍລິການທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານ ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍ ສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນ ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.
- 6.3 ລັດຄວນສະໜອງການບໍລິການທີ່ທັນການ, ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີການຈຳແນກ ເພື່ອບົກ ປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຊົມໃຊ້ບັນດາສິດເຫຼົ່ານັ້ນ, ແລະ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ລັດຄວນກຳຈັດເງື່ອນໄຂທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ບໍ່ຈຳ ເປັນ ແລະ ພະຍາຍາມເພື່ອຜ່ານຜ່າອຸປະສັກທີ່ກ່ຽວພັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ລັດຄວນກວດຄືນ ການໃຫ້ບໍລິການຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ, ແລະ ສະເໜີການ ບັບປຸງ ໃນບ່ອນທີ່ຈຳເປັນ.
- 6.4 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະອົງການຕຸລາການຮັບໃຊ້ປະຊາຊົນທັງປະເທດ, ໂດຍການໃຫ້ບໍລິການແກ່ທຸກຄົນ, ລວມທັງຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ການສະໜອງການ ບໍລິການ ຕ້ອງດຳເນີນການຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ໂດຍນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ເໝາະ ເໝາະກັບທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ. ຄວນສ້າງຂໍ້ແນະນຳພາຍ ໃນ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍໃນຮູບແບບທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ສະໝັກສະເໝີ. ຂັ້ນຕອນຄວນຖືກຄັດຈັດໃຫ້ງ່າຍດາຍ ໂດຍບໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຫຼື ຕໍ່ຄຸນນະພາບ ຂອງຄວາມຍຸຕິທຳ. ບັນດາອຸປະກອນເພື່ອອະທິບາຍ ຄວນໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ຄວນແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ນຳ ໃຊ້ຮັບຊາບ ກ່ຽວກັບ ສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 6.5 ລັດຄວນສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ເພື່ອສົ່ງເສີມການແບ່ງບັນ ຂໍ້ມູນແຜນຜັງ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວ ສານອື່ນໆ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເພື່ອການນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໂດຍລັດ ແລະ ອົງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ, ພາກປະຊາສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ, ຄະນະນັກວິຊາການ ແລະ ມະຫາຊົນທົ່ວໄປ. ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດຄວນໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ເພື່ອການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຮ່ວມກັນ, ໂດຍພິຈາລະນາເອົາມາດຕະຖານ ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.
- 6.6 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບມາດຕະການເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານບໍລິຫານ ແລະ ດ້ານຕຸລາການ. ມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້ ຄວນປະກອບດ້ວຍ ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍພໍຮັບໄດ້, ແລະ ອາດລວມເຖິງການສະໜອງ

ການບໍລິການໂດຍຜູ້ຊ່ວຍດ້ານກົດໝາຍ ຫຼື ຜູ້ຊ່ວຍນັກສຳຫຼວດ ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການແບບເຄື່ອນທີ່ ສຳລັບຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກ ແລະ ຊາວພື້ນເມືອງທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຕື່ມຖານ.

- 6.7 ລັດຄວນຊຸກຍູ້ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ ໃຫ້ສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳ ທີ່ຖືເອົາ ການບໍລິການ ແລະ ການປະພຶດຢ່າງມີຈັນຍາບັນ. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ ຄວນຊອກຫາຄວາມຄິດຄວາມເຫັນຕອບກັບຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, ເຊັ່ນ ໂດຍຜ່ານການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນ ແລະ ກຸ່ມຄົນຄວ້າຈຸດສຸມ, ເພື່ອຍົກສູງມາດຕະຖານ ແລະ ບັບປຸງການໃຫ້ບໍລິການ, ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸ ຕາມຄາດໝາຍ ແລະ ເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຕາມຄວາມຈຳເປັນອັນໃໝ່. ລັດຄວນໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ມາດຕະຖານການປະຕິບັດ ແລະ ລາຍງານຜົນຮັບຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ບັນດາຜູ້ນຳໃຊ້ ຄວນມີ ກົນໄກເພື່ອແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ບໍ່ວ່າຈະເຮັດພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ເຊັ່ນ ດ້ວຍການທົບ ທວນໂດຍຜູ້ບໍລິຫານ, ຫຼື ການທົບທວນຈາກພາຍນອກ, ເຊັ່ນ ໂດຍການທົບທວນແບບເອກະລາດ ຫຼື ໂດຍຜ່ານຜູ້ກວດກາຈາກສະພາ.
- 6.8 ບັນດາສະມາຄົມວິຊາຊີບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການບໍລິການທີ່ຕິດພັນກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຄວນພັດທະນາ, ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພຶດຕິກຳທີ່ ມີຈັນຍາບັນໃນລະດັບສູງ. ພາກສ່ວນລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ຄວນປະຕິບັດຕາມມາດຕະ ຖານທາງດ້ານຈັນຍາບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຄວນຖືກລົງໂທດໃນກໍລະນີທີ່ມີການລະເມີດ. ຢູ່ບ່ອນທີ່ ຍັງບໍ່ມີສະມາຄົມລັກສະນະດັ່ງກ່າວ ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ໃຫ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ.
- 6.9 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງທີ່ພົວພັນກັບສິດ ຄອບຄອງນຳໃຊ້. ລັດຄວນດຳເນີນການດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະ ຜ່ານການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຫຼັກນິຕິທຳ, ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ລັດຄວນວາງ ແລະ ບັງຄັບປະຕິບັດ ມາດຕະການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ລວມທັງ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ແຊັກ ແລະ ໃບ ດຸນດຽງ, ຈຳກັດການໃຊ້ອຳນາດໃນທາງທີ່ຜິດຕາມລຳພັງໃຈ, ຈັດການກັບຜົນປະໂຫຍດທັບຊ້ອນ ແລະ ອອກກົດລະບຽບ ແລະ ລະບຽບການທີ່ຈະແຈ້ງ. ລັດຄວນຈັດໃຫ້ມີການທົບທວນທາງດ້ານ ບໍລິຫານ ແລະ/ຫຼື ທາງດ້ານຕຸລາການ ຕໍ່ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຂອງອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ພະນັກ ງານທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບການບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຄວນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກະ ທຳຂອງຕົນ. ເຂົາເຈົ້າຄວນໄດ້ຮັບການສະໜອງເຄື່ອງມືເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນຢ່າງມີປະ ສິດທິຜົນ. ເຂົາເຈົ້າຄວນໄດ້ຮັບການປຶກສາປ້ອງ ຈາກການຖືກແຊກແຊງ ໃນໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ແລະ ຈາກການແກ້ແຄ້ນ ຍ້ອນການລາຍງານການກະທຳທີ່ສໍ້ລາດບັງຫຼວງ.

ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການຄອບຄອງນໍາໃຊ້

ພາກນີ້ ເວົ້າເຖິງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນແງ່ການຮັບຮູ້ຕາມກົດໝາຍ ຕໍ່ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ, ກໍ່ຄື ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ; ແລະ ການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ພາກລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຢູ່ໃນການຄວບຄຸມຂອງພາກລັດ.

7. ມາດຕະການປ້ອງກັນ

- 7.1 ເມື່ອລັດຮັບຮູ້ ຫຼື ຈັດສັນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ ເຂົາເຈົ້າຄວນສ້າງລະບົບການປ້ອງກັນ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຈາກການລະເມີດ ຫຼື ທຳລາຍສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງຄົນອື່ນ, ລວມທັງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ຊອບທຳ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍໃນປັດຈຸບັນ. ໂດຍສະເພາະ ມາດຕະການປ້ອງກັນຄວນປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຖືສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ເພີ່ມເຕີມ ເຊັ່ນ ສິດໃນການເກັບຜົນ.
- 7.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການດຳເນີນການກ່ຽວກັບການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດແລະກົດໝາຍສາກົນພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.
- 7.3 ບ່ອນທີ່ລັດ ມີເຈດຕະນາຈະຮັບຮູ້ ຫຼື ຈັດສັນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້, ກ່ອນອື່ນໝົດ ລັດຄວນລະບຸສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ທັງໝົດ ແລະ ຜູ້ຖືສິດນັ້ນ, ບໍ່ວ່າຈະຖືກບັນທຶກໄວ້ຫຼືບໍ່ກໍຕາມ. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ, ຜູ້ຖືຄອງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ທຸກຄົນ ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ວັກ 3ຂ.6 ແລະ 9.9. ລັດຄວນ ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ວັກ 4.9 ຖ້າປະຊາຊົນເຊື່ອວ່າສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້.
- 7.4 ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດແບບດຽວກັນ ຢູ່ໃນບັນດາສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ໃໝ່, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າສິດເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ສະແດງໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານການບັນທຶກ. ໃນບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້

ຂອງ ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ ຄວນເຮັດເປັນລະບົບ, ໂດຍດຳເນີນໄປໃນແຕ່ລະເຂດ ຕາມລະດັບບຸລິມະສິດຂອງຊາດ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຄົນທຸກຍາກ ແລະ ມີຄວາມສູງໃນສັງຄົມ ມີໂອກາດຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນການໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ຕາມກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ. ຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານກົດໝາຍ, ໂດຍສະເພາະຕໍ່ຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ມີຄວາມສູງ. ວິທີທາງທີ່ແທດເໝາະກັບ ທ່ອງຖິ່ນຄວນຖືກນຳມາໃຊ້ເພື່ອເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນເວລາທີ່ເລີ່ມຕົ້ນສ້າງການບັນທຶກກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້, ລວມທັງການສ້າງແຜນທີ່ຂອງສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້.

- 7.5 ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ໃຫ້ໃໝ່ ໄດ້ຮູ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ. ຖ້າຫາກຈຳເປັນ, ລັດຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຊົມໃຊ້ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ໄດ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ.
- 7.6 ຢູ່ບ່ອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ໄດ້, ລັດຄວນປ້ອງກັນການບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງຕາມຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້.

8. ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ສາທາລະນະ

- 8.1 ບ່ອນທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄຸມທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຄວນກຳນົດການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງທີ່ກວ້າງຂວາງ ທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳແມ່ນມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.
- 8.2 ບ່ອນທີ່ລັດ ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຄວບຄຸມການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ສິດຄອບຄອງທີ່ຊອບທຳຂອງບຸກຄົນ ແລະ ຊຸມຊົນ, ລວມທັງລະບົບການຄອບຄອງຕາມປະເພນີຢູ່ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ຄວນຖືກຮັບຮູ້, ໄດ້ຮັບການເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ຕໍ່ບັນຫານີ້, ປະເພດຂອງສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຄວນຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ແລະ ຖືກໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການທີ່ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ແລະ ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ.
- 8.3 ເມື່ອເຫັນວ່າມີ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບລວມໝູ່ (ຢູ່ບາງປະເທດເອີ້ນວ່າດິນລວມ), ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ປົກປ້ອງ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງດັ່ງກ່າວ ພ້ອມທັງລະບົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບລວມໝູ່, ລວມທັງ ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການຈັດສັນຂອງລັດ.
- 8.4 ລັດຄວນພະຍາຍາມເພື່ອສ້າງ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ທັນສະພາບ ກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຄວບຄຸມ ດ້ວຍການສ້າງ ແລະ ບັບປຸງ ບັນຊີຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ໄດ້. ບັນຊີຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ຄວນບັນທຶກ ບັນດາຂະແໜງການທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການບໍລິຫານ ແລະ ບັນທຶກທຸກໆສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ທີ່ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ຖືຄອງດ້ວຍລະບົບຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ຂອງພາກເອກະຊົນ. ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ເປັນຂອງລັດ ໄດ້ຖືກບັນທຶກ

ໄວ້ລວມກັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ດ້ວຍລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ຂອງພາກເອກະຊົນ ໃນລະບົບບັນທຶກອັນດຽວກັນ, ຫຼື ມີການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນໃນກອບລວມອັນດຽວກັນ.

- 8.5 ລັດຄວນກຳນົດວ່າ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃດແດ່ ທີ່ຕົນເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຄວບຄຸມຈະຖືກສະຫງວນເອົາໄວ້ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍພາກລັດ, ແລະ ອັນໃດຈະຖືກຈັດສັນໃຫ້ຄົນອື່ນນຳໃຊ້ ແລະ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂອັນໃດ.
- 8.6 ລັດຄວນພັດທະນາ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ບັນດານະໂຍບາຍທີ່ກວມເອົາການນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກສະຫງວນໄວ້ໂດຍພາກລັດ ແລະ ຄວນພະຍາຍາມສ້າງນະໂຍບາຍ ທີ່ສົ່ງເສີມການແຈກຢາຍຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເປັນທຳ ຈາກທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ. ນະໂຍບາຍຄວນພິຈາລະນາເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຄົນອື່ນ ແລະ ທຸກຄົນທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລືໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ການບໍລິຫານ ແລະ ການປ່ຽນໂອນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການດຳເນີນການຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ໂປ່ງໃສ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການປະຕິບັດນະໂຍບາຍຂອງລັດໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ.
- 8.7 ລັດຄວນພັດທະນາ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ນະໂຍບາຍທີ່ກວມເອົາການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນອື່ນ ແລະ ຄວນແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ນະໂຍບາຍ ໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຄວນສອດຄ່ອງກັບຈຸດປະສົງທີ່ກວ້າງຂວາງ ທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຕາມປະເພນີ ຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຢ່າງເໝາະສົມ ໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຄືນໃໝ່. ນະໂຍບາຍ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງພາກສ່ວນອື່ນ ແລະ ທຸກຄົນທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື, ການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຂະບວນການຕັດສິນໃຈ. ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວ ຄວນຮັບປະກັນວ່າການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຈະບໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນດ້ວຍການຕັດການເຂົ້າເຖິງຢ່າງຊອບທຳຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້.
- 8.8 ລັດມີອຳນາດ ໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ, ນັບແຕ່ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຈຳກັດ ໄປເຖິງ ກຳມະສິດຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ນະໂຍບາຍຄວນຮັບຮູ້ຂອບເຂດຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນັ້ນ. ນະໂຍບາຍ ຄວນກຳນົດເອົາວິທີການຈັດສັນສິດ, ເຊັ່ນການຈັດສັນທີ່ອີງໃສ່ ປະຫວັດການນຳໃຊ້ ຫຼື ວິທີທາງອື່ນ. ໃນກໍລະນີຈຳເປັນ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຊົມໃຊ້ສິດຂອງຕົນໄດ້. ລັດຄວນຕັດສິນໃຈ ວ່າຈະສະຫງວນຮູບແບບໃດໜຶ່ງ ຂອງການຄວບຄຸມ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຖືກຈັດສັນໃຫ້ນັ້ນ ຫຼື ບໍ່.
- 8.9 ລັດຄວນຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ມອບໝາຍໜ້າທີ່ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແບບໂປ່ງໃສ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ, ໂດຍນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນທີ່ງ່າຍດາຍທີ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງ, ເຂົ້າເຖິງ ແລະ ເຂົ້າໃຈໄດ້ ໂດຍທຸກຄົນ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ. ຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງໃຫ້ແກ່ທຸກຄົນທີ່ຄວນເຂົ້າຮ່ວມ, ລວມທັງ ຜ່ານຂໍ້ຄວາມທີ່ເນັ້ນເຖິງບົດບາດຍິງຊາຍ. ເມື່ອເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຈົດບັນທຶກ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນໃໝ່ ຮ່ວມກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ອື່ນໆ ຢູ່ໃນລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນດຽວກັນ, ຫຼື ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນກອບລວມ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ຢູ່ໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້.

- 8.10 ຕາມຂອບເຂດທີ່ຊັບພະຍາກອນອະນຸຍາດໃຫ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ອົງການທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຕ້ອງມີ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານບຸກຄະລາກອນ, ດ້ານວັດຖຸ, ດ້ານການເງິນ ແລະ ໃນດ້ານອື່ນໆ. ຖ້າຫາກມີການມອບໝາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້, ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບໝາຍຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດປະຕິບັດໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບເຫຼົ່ານັ້ນ.
- 8.11 ລັດຄວນຕິດຕາມຜົນຮັບຂອງແຜນງານການຈັດສັນ, ລວມທັງ ບັນດາຜົນກະທົບຈາກຄວາມແຕກຕ່າງທາງເພດ ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກກໍ່ຄືຜົນກະທົບຕໍ່ຈຸດປະສົງທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ນໍາສະເໜີມາດຕະການແກ້ໄຂທີ່ຕ້ອງການ.

9. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ

- 9.1 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນຮັບຮູ້ວ່າ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານສັງຄົມ, ດ້ານວັດທະນະທຳ, ດ້ານຈິດໃຈ, ດ້ານເສດຖະກິດ, ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດ້ານການເມືອງ ຕໍ່ກັບຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ.
- 9.2 ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ ທີ່ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານດ້ວຍຕົນເອງ ດ້ານທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜອງສິດທິເປັນທຳ, ໝັ້ນຄົງ ແລະ ຍືນຍົງ ຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ, ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ການໃຫ້ໂອກາດເຂົ້າເຖິງທີ່ເປັນທຳສຳລັບແມ່ຍິງ. ການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຂອງສະມາຊິກທຸກຄົນ, ທັງ ຜູ້ຊາຍ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ, ໃນການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຄວນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໂດຍຜ່ານ ສະຖາບັນທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ສາຖະບັນພື້ນເມືອງຂອງເຂົາເຈົ້າ, ລວມທັງລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ແບບລວມໝູ່. ໃນບ່ອນທີ່ຈຳເປັນ, ຊຸມຊົນຄວນໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດຂອງສະມາຊິກ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 9.3 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ໃນກໍລະນີຂອງຊາວພື້ນເມືອງ, ລັດຄວນປະຕິບັດຕາມພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ ແລະ ພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ເພື່ອປົກປ້ອງ, ສົ່ງເສີມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດທິມະນຸດ, ນັບທັງ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອົງການຈັດຕັ້ງແຮງງານສາກົນ (ເລກທີ 169) ກ່ຽວກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ໃນປະເທດທີ່ເປັນເອກະລາດ, ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ຖະແຫຼງການຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພື້ນເມືອງ.
- 9.4 ລັດຄວນໃຫ້ການຮັບຮູ້ ແລະ ການປົກປ້ອງທີ່ເໝາະສົມ ຕໍ່ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ການຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຊຸມຊົນໃດໜຶ່ງສະເພາະ ແລະ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ, ແລະ ເຄົາ

ລົບຕໍ່ຫຼັກການລວມຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວ ຄວນໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ໃນສະຖານທີ່ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້, ໃນຮູບແບບທີ່ເໝາະສົມທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະ ໃນພາສາທີ່ສອດຄ່ອງ.

- 9.5 ບ່ອນທີ່ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີມີສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຕໍ່ທີ່ດິນຂອງບັນພະບູລຸດທີ່ເຂົາເຈົ້າອາໄສຢູ່, ລັດຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ປົກປ້ອງສິດເຫຼົ່ານີ້. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ບໍ່ຄວນຖືກບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກທີ່ດິນບັນພະບູລຸດດັ່ງກ່າວ.
- 9.6 ລັດຄວນພິຈາລະນາ ດັດປັບນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ, ເພື່ອຮັບຮູ້ລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ. ບ່ອນທີ່ການປະຕິຮູບດ້ານລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼື ດ້ານນິຕິກຳ ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບປະເພນີປະຕິບັດ, ທຸກພາກສ່ວນຄວນຮ່ວມມືກັນ ເພື່ອບັນຈຸການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນໃນລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ.
- 9.7 ພື້ນທີ່ປະມົງໃນການຮ່າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ, ລັດຄວນພິຈາລະນາເຖິງ ຄຸນຄ່າທາງສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ຈິດໃຈ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ. ໃນເວລາພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ, ຄວນມີການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນຂອງສະມາຊິກທຸກຄົນ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ລວມທັງ ສະມາຊິກຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ຕ້ອຍໂອກາດ
- 9.8 ລັດຄວນປົກປ້ອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງເຂົາເຈົ້າໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ. ໃນກໍລະນີທີ່ຊຸມຊົນໃດໜຶ່ງບໍ່ຄັດຄ້ານ, ລັດຄວນຊ່ວຍບັນທຶກເອກະສານຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບລັກສະນະ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມໂດຍຊຸມຊົນນັ້ນ. ຢູ່ບ່ອນທີ່ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ໄດ້ຮັບການບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເປັນທາງການ, ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ເຫຼົ່ານັ້ນ ຄວນໄດ້ຮັບການບັນທຶກໄວ້ຮ່ວມກັບ ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ອື່ນໆຂອງລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ ເພື່ອປ້ອງກັນການຮຽກຮ້ອງສິດທິຊ້ຳຊ້ອນກັນ.
- 9.9 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນປຶກສາຫາລືດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ກັບຊາວພື້ນເມືອງ ກ່ອນຈະລິເລີ່ມໂຄງການໃດໜຶ່ງ ຫຼື ກ່ອນຈະຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານນິຕິກຳ ຫຼື ມາດຕະການທາງດ້ານບໍລິຫານ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ຊຸມຊົນຖືສິດຢູ່. ໂຄງການລັກສະນະນີ້ຄວນອີງໃສ່ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມໝາຍສຳຄັນ ກັບຊາວພື້ນເມືອງ, ໂດຍຜ່ານສະຖາບັນທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຄວາມຍິນຍອມຢ່າງມີອິດສະຫຼະ, ລ່ວງໜ້າ ແລະ ຖືກແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ພາຍໃຕ້ ຖະແຫຼງການຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍ ສິດທິຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງ ຈຸດຍືນສະເພາະ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແຕ່ລະປະເທດ. ຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ຕັດສິນໃຈ ຄວນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງໂດຍບໍ່ມີການຂົ່ມຂູ່ ແລະ ຄວນຖືກດຳເນີນດ້ວຍຄວາມໄວ້ວາງໃຈ. ຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນວັກ 3ຂ.6 ຄວນຖືກນໍາໃຊ້ ໃນກໍລະນີຂອງຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ອະທິບາຍໄວ້ໃນໝວດນີ້.

- 9.10 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນພະຍາຍາມ, ຕາມຄວາມຈຳເປັນ, ຮ່ວມກັບສະຖາບັນທີ່ເປັນຕົວແທນ ຂອງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ເພື່ອສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນການພັດທະນານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຈຳແນກ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ.
- 9.11 ລັດຄວນເຄົາລົບ ແລະ ສົ່ງເສີມ ວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີທີ່ນໍາໃຊ້ໂດຍຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ຢູ່ພາຍໃນຊຸມຊົນ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ສຳລັບ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ໂດຍຫຼາຍກ່ວາໜຶ່ງຊຸມຊົນ, ວິທີທາງແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ລະຫວ່າງຊຸມຊົນຄວນໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ຫຼື ພັດທະນາຂຶ້ນ.
- 9.12 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນພະຍາຍາມບ້ອງກັນການສັ່ນລາດບັງຫຼວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຕາມປະເພນີ, ດ້ວຍການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ແລະ ດ້ວຍການເພີ່ມອຳນາດແກ່ຊຸມຊົນ.

10. ການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ບໍ່ເປັນທາງການ

- 10.1 ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີການຄອບຄອງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຄວນຮັບຮູ້ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ດ້ວຍການເຄົາລົບສິດຢ່າງເປັນທາງການທີ່ມີຢູ່ ຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ດ້ວຍການຮັບຮູ້ສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ສົ່ງເສີມ ສະຫວັດດີພາບທາງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ການຮັບຮູ້ຕໍ່ການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການດັ່ງກ່າວ. ຂະບວນການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຄວນເປັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ແລະ ພະຍາຍາມສ້າງບົດບັນຍັດເພື່ອສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໂດຍສະເພາະ, ລັດຄວນຮັບຮູ້ຕໍ່ການປາກົດຕົວຂອງການຄອບຄອງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຍ້າຍຖິ່ນຖານຂະໜາດໃຫຍ່.
- 10.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳ ກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ລວມທັງສິດທິໃນການມີບ່ອນຢູ່ອາໄສຢ່າງພຽງພໍ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.
- 10.3 ເມື່ອໃດກໍຕາມທີ່ລັດໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍຕໍ່ການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ການຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວຄວນຖືກປະຕິບັດຜ່ານຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງຜູ້ທີ່ນໍາໃຊ້ເປັນພິເສດ. ເພື່ອປະຕິບັດໄດ້ແນວນັ້ນ, ລັດຄວນເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ. ຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້ ຄວນເອື້ອອຳນວຍແກ່ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໃນການເຮັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຫຼຸດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລົງ. ລັດຄວນພະຍາຍາມ ເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍ ແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

- 10.4 ລັດຄວນນຳໃຊ້ທຸກມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຈຳກັດການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ເຊິ່ງເກີດຈາກຂໍ້ຮຽກຮ້ອງທີ່ສັບຊ້ອນເກີນໄປທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ດ້ານບໍລິຫານ ສຳລັບການປ່ຽນປະເພດການນຳໃຊ້ ແລະ ການພັດທະນາບົນທີ່ດິນ. ບັນດາຂໍ້ຮຽກຮ້ອງ ແລະ ຂະບວນການ ໃນການພັດທະນາຄວນຈະແຈ້ງ, ງ່າຍດາຍ ແລະ ພໍຈ່າຍໄດ້ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນພາລະໃນການປະຕິບັດຕາມ.
- 10.5 ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສັ່ລາດບັງຫຼວງ, ໂດຍສະເພາະດ້ວຍການເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສ, ໃຫ້ຜູ້ຜູ້ຕັດສິນໃຈເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າໄດ້ມີການຕັດສິນໃຈຢ່າງເປັນກາງ ແລະ ທັນການ.
- 10.6 ບ່ອນໃດທີ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ລັດຄວນປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ເຊິ່ງລະເມີດພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ແລະ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບົດບັນຍັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຂໍ້ 16.

ການໂອນ ແລະ ການປ່ຽນແປງອື່ນໆກ່ຽວກັບ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້

ພາກນີ້ເວົ້າເຖິງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອງຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມື່ອສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ມີຢູ່ໄດ້ຖືກໂອນ ຫຼື ຈັດສັນຄືນແບບສະໝັກໃຈ ຫຼື ບໍ່ສະໝັກໃຈໂດຍຜ່ານ ຕະຫຼາດ, ຜ່ານການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ອັນເນື່ອງມາຈາກການລົງທຶນ, ການໂຮມຕອນດິນ ແລະ ວິທີການດັດປັບອື່ນໆ, ການທົດແທນຄືນ, ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ຫຼື ການເວນຄືນທີ່ດິນ.

11. ຕະຫຼາດ

- 11.1 ບ່ອນໃດທີ່ເພາະສົມລັດຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຕະຫຼາດການຂາຍ ແລະ ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ຍຸຕິທຳ ແລະ ໂປ່ງໃສ ຊຶ່ງເປັນເຄື່ອງມືໃນການໂອນສິດນໍ້າໃຊ້ ແລະ ກຳມະສິດ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ບ່ອນໃດທີ່ຕະຫຼາດກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ໄດ້ດຳເນີນການ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກກິດຈະກຳສອດຄ່ອງກັບພັນທະພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ການເຄື່ອນໄຫວປ່ຽນແປງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນສອດຄ່ອງກັບກົດລະບຽບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງການພັດທະນາ.
- 11.2 ລັດຄວນເອື້ອອຳນວຍ ໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນງານຂອງຕະຫຼາດທີ່ໂປ່ງໃສ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂ ແລະ ໂອກາດ ເທົ່າທຽມກັນ ເພື່ອການໂອນ ສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ຊຶ່ງຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການຂາດ ສະເຖງລະພາບ; ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ບົກປັກ ຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ; ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ພົວພັນກັບທີ່ ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໂດຍອີງຕາມສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້; ຂະຫຍາຍໂອກາດ ທາງເສດຖະກິດ; ແລະ ເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ທຸກຍາກ. ລັດຄວນນຳໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອປ້ອງກັນຜົນກະທົບອັນບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາ ຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ຊຶ່ງອາດເກີດຈາກ ເຊັ່ນ ໃນການເກງກຳໄລທີ່ດິນ, ການສະສົມທີ່ດິນ ແລະ ການລະເມີດຮູບແບບຂອງການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈວ່າ ຄຸນຄ່າຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຄຸນຄ່າທາງດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບບໍລິການທີ່ດີ ຈາກຕະຫຼາດທີ່ຂາດການ ຄວບຄຸມ. ລັດຄວນປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງຊຸມຊົນ ໂດຍຜ່ານນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ເພາະສົມ.

- 11.3 ລັດຄວນສ້າງນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບົບນິຕິກຳ ລວມທັງອົງການນິຕິກຳ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຕະຫຼາດດຳເນີນການໄດ້ຢ່າງໂປ່ງໃສ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອສະໜອງການເຂົ້າເຖິງທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຈຳແນກ ແລະ ປ້ອງກັນວິທີປະຕິບັດທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນ. ລັດຄວນເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນການບໍລິຫານໃຫ້ງ່າຍດາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໃຫ້ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ມີຄວາມສ່ຽງສູງສຸດ ມີຄວາມທ້ອຍໃຈ ທີ່ຈະເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນຕະຫຼາດ.
- 11.4 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບທຸລະກຳດ້ານຕະຫຼາດ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບມູນຄ່າຕະຫຼາດ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຖືກເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ໂດຍມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ. ລັດຄວນຕິດຕາມຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ດຳເນີນມາດຕະການໃນກໍລະນີທີ່ຕະຫຼາດສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ຂັດຂວາງການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ກວ້າງຂວາງ ແລະ ເປັນທຳ.
- 11.5 ລັດຄວນຈັດຕັ້ງລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້ ເຊັ່ນ: ສະໝຸດທະບຽນທີ່ດິນ ຊຶ່ງໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ພັນທະຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເພື່ອເພີ່ມ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃນການປ່ຽນໂອນ.
- 11.6 ລັດຄວນສ້າງມາດຕະການປ້ອງກັນເພື່ອປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ຊອບທຳຂອງຄູ່ຜົວເມຍ, ສະມາຊິກຄອບຄົວ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຂຽນໄວ້ວ່າເປັນຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນ ເຊັ່ນ: ສະໝຸດທະບຽນທີ່ດິນ.
- 11.7 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານດ້ານຈັນຍາບັນທີ່ມີຜົນ. ຄວນໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໃນການດຳເນີນຕະຫຼາດເພື່ອປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ, ໂດຍສະເພາະດ້ວຍການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຕໍ່ສາທາລະນະ.
- 11.8 ໂດຍເຫັນຄວາມສຳຄັນກັບຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະເຖຍລະພາບທາງສັງຄົມ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ໃນເວລາອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນຕະຫຼາດ ການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ລັດຍັງໄດ້ປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ.

12. ການລົງທຶນ

- 12.1 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ຄວນຮັບຮູ້ວ່າການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ໃນການບັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນການຊຸກຍູ້ເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃຫ້ມີການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ, ເພີ່ມການຜະລິດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີລາຍຮັບສູງຂຶ້ນ. ລັດຄວນສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຊຶ່ງສະໜັບສະໜູນວັດຖຸປະສົງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງກວ້າງຂວາງ ພາຍໃຕ້ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງລະບົບການກະເສດ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.
- 12.2 ໂດຍຄຳນຶງວ່າ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງເຂົາເຈົ້າ ຢູ່ບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ປະກອບເປັນຫຸ້ນສ່ວນສຳຄັນໃນການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ຊຶ່ງປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ

ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການ, ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມສາມາດຟື້ນຟູຕົວເອງໄດ້ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ລັດຄວນສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນ ໂດຍຜູ້ຜະລິດຂະໜາດໜ້ອຍ ແລະ ໂດຍພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ຜູ້ຖືຄອງຂະໜາດນ້ອຍ.

- 12.3 ທຸກຮູບແບບຂອງການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ອັນເປັນຜົນມາຈາກການລົງທຶນໃສ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງໂປ່ງໃສ ໄປຕາມນະໂຍບາຍເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດແບບຍືນຍົງ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຜູ້ຖືຄອງຂະໜາດນ້ອຍ.
- 12.4 ການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຄວນ ບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍ, ຄວນມີມາດຕະການປ້ອງກັນການສູນເສຍສິດ ຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຢ່າງຊອບທຳ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວນເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ. ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຄວນຖືກດຳເນີນໂດຍການຮ່ວມມືກັບໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ ແລະ ຮ່ວມກັບເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍເຄົາລົບສິດໃນການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຢ່າງຊອບທຳຂອງເຂົາເຈົ້າ. ການລົງທຶນຄວນແນໃສ່ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຈຸດປະສົງດ້ານນະໂຍບາຍ ເຊັ່ນ: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ; ຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນ; ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊຸມນະບົດ; ສົ່ງເສີມແລະຮັບປະກັນລະບົບການຜະລິດອາຫານຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ; ຍົກລະດັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມແບບຍືນຍົງ; ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ; ກະຈາຍຮູບແບບການທຳມາຫາກິນ; ສະໜອງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດ ກໍ່ຕັ້ງປະຊາຊົນທັງໝົດ ລວມທັງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ສຸດ; ແລະ ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງຊາດ ກໍ່ຕາມມາດຕະຖານແຮງງານສາກົນ ແລະ ພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະຖານຂອງອົງການແຮງງານສາກົນຕາມຄວາມເໝາະສົມ.
- 12.5 ລັດ, ໂດຍມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ເໝາະສົມ, ຄວນສະໜອງລະບຽບການທີ່ໂປ່ງໃສກ່ຽວກັບຂະໜາດ, ຂອບເຂດ ແລະ ລັກສະນະຂອງການປ່ຽນໂອນ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ແລະຄວນກຳນົດວ່າອັນໃດທີ່ພາໃຫ້ມີການປ່ຽນໂອນຂະໜາດໃຫຍ່ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ໂດຍອີງຕາມສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດຕົນ.
- 12.6 ລັດຄວນສະໜອງມາດຕະການປ້ອງກັນເພື່ອປຶກສາຫາລືສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ, ສິດທິມະນຸດ, ການດຳລົງຊີວິດ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກຄວາມສ່ຽງຊ້ຳຊ້າດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂະໜາດໃຫຍ່. ມາດຕະການປ້ອງກັນດັ່ງກ່າວອາດລວມເອົາທັງການວາງເພດານທີ່ສາມາດອະນຸຍາດການປ່ຽນໂອນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ວາງລະບຽບການອະນຸມັດ ກໍ່ລະນີເກີນເພດານ ເຊັ່ນໃຫ້ລັດຖະສະພາເປັນຜູ້ອະນຸມັດ. ລັດຄວນພິຈາລະນາສົ່ງເສີມຮູບແບບຕ່າງໆຂອງການຜະລິດ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ມີການໂອນສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂະໜາດໃຫຍ່ໄປໃຫ້ນັກລົງທຶນ ແລະ ຄວນສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືກັບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- 12.7 ສໍາລັບຊາວພື້ນເມືອງແລະຊຸມຊົນຂອງເຂົາເຈົ້າ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ພ້ອມທັງຄໍານຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສັນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ລວມທັງສັນທິສັນຍາ (ເລກທີ 169) ຂອງອົງການແຮງງານສາກົນກ່ຽວກັບຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນເຜົ່າຢູ່ໃນປະເທດທີ່ເປັນເອກະລາດ ແລະ ຖະແຫຼງການຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຊາວພື້ນເມືອງ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນສັນທະນາຢ່າງຈິງຈັງກັບຊາວພື້ນເມືອງກ່ອນທີ່ຈະລິເລີ່ມໂຄງການລົງທຶນໃດໜຶ່ງ ທີ່ກະທົບໃສ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຊຸມຊົນມີສິດຄຸນຄອງ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ຄວນອີງໃສ່ການປຶກສາຫາລືກັບສະມາຊິກຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີຄວາມໝາຍ ດັ່ງລາຍລະອຽດຢູ່ໃນວັກ 9.9. ຜູ້ກຳນົດຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນໍາສະບັບນີ້ ຄວນຖືກນໍາໃຊ້ສໍາລັບການລົງທຶນທີ່ນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຂອງຊຸມຊົນອື່ນໆ.

- 12.8 ລັດຄວນສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ຖືກເຜີຍກະທົບທັງໝົດ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປົກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳນີ້, ກຳນົດເງື່ອນໄຂ ທີ່ສົ່ງເສີມການລົງທຶນທີ່ຢ່າງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຈາກນັ້ນ ຄວນພັດທະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ. ບັນດາກົດໝາຍຄວນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີສັນຍາການລົງທຶນ ເພື່ອກຳນົດຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຄູ່ສັນຍາທຸກຝ່າຍ. ສັນຍາການລົງທຶນຄວນປະຕິບັດຕາມກອບນິຕິກຳຂອງຊາດ ແລະ ລະບຽບການລົງທຶນ.
- 12.9 ລັດຄວນສ້າງຂໍ້ກຳນົດສຳລັບການລົງທຶນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທຸກຮູບແບບການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຊຶ່ງລວມທັງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການຊື້ເອົາສິດດັ່ງກ່າວ ແລະ ການຮ່ວມທຶນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປົກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ຮ່ວມກັບຜູ້ທີ່ ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ລວມທັງສິດຍ່ອຍຕ່າງໆທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆຄວນແຈ້ງໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຮູ້ເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການປົກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ ລວມທັງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາສະເພາະຖ້າຈຳເປັນ.
- 12.10 ໃນເມື່ອການລົງທຶນພົວພັນກັບການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂະໜາດໃຫຍ່, ລວມທັງການຊື້ເອົາ ແລະ ການຮ່ວມທຶນ ກຳລັງຖືກພິຈາລະນາ, ລັດຄວນໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດຳເນີນການປະເມີນຜົນຢ່າງເປັນອິດສະລະກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການລົງທຶນດັ່ງກ່າວຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ສິດທິໃນການມີອາຫານພຽງພໍ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳທີ່ມີຢູ່ ແລະ ການຮຽກຮ້ອງສິດ ລວມທັງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ແບບບໍ່ເປັນທາງການ, ຕະຫຼອດເຖິງສິດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງບຸກຄົນອື່ນໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລົງທຶນ ເຊັ່ນ ຜູ້ທຳການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ໄດ້ຖືກລະບຸຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຍຸຕິທຳ. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວນີ້ຄວນຖືກນຳມາດຳເນີນການ ພາຍໃຕ້ການປົກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ຖືກເຜີຍກະທົບທັງໝົດ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປົກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳທີ່ມີຢູ່ ຈະບໍ່ເສີຍຫາຍຈາກການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ.
- 12.11 ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍຕ່າງໆຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຄົບຖ້ວນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ໄດ້ຮັບຊາບໃນການເຈລະຈາ ແລະ ຄວນພະຍາຍາມເຮັດໃຫ້ຂໍ້ຕົກລົງໄດ້ຖືກບັນທຶກເປັນເອກະສານໄວ້ ແລະ ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ. ຂັ້ນຕອນການເຈລະຈາຄວນບໍ່ມີລັກສະນະຈຳແນກ ແລະ ຄວນແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ.
- 12.12 ຜູ້ລົງທຶນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການເຄົາລົບກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຂອງຊາດ ພ້ອມທັງຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ຫຼັກນິຕິທຳທີ່ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການລວມສຳລັບພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ການລົງທຶນຄວນບໍ່ມີສ່ວນສ້າງຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ.
- 12.13 ຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ສະໜອງການບໍລິການໃຫ້ລັດ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນພະຍາຍາມໃຊ້ທຸກຄວາມສາມາດໃນເວລາໃຫ້ບໍລິການ ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງວ່າຈະມີການຮ້ອງຂໍສະເພາະ ຫຼື ບໍ່.
- 12.14 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຖືກກະທົບຄວນປະກອບສ່ວນຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມຜົນກະທົບຂອງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການປ່ຽນໂອນຂະໜາດໃຫຍ່ ຕໍ່ທີ່ດິນ ລວມທັງການຊື້ເອົາ ແລະ ການຮ່ວມທຶນ. ເມື່ອຈຳເປັນ, ລັດຄວນມີມາດຕະການແກ້ໄຂ ເພື່ອບັງຄັບປະຕິບັດຂໍ້ຕົກລົງ ແລະ

ປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ແລະ ສິດອື່ນໆ ພ້ອມກັບມີກົນໄກເພື່ອໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ສາມາດສະເໜີໃຊ້ມາດຕະການດັ່ງກ່າວໄດ້.

- 12.15 ເມື່ອລັດລົງທຶນ ຫຼື ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ຄວນຮັບປະກັນວ່າການດໍາເນີນການຂອງຕົນ ສອດຄ່ອງກັບການປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ, ການສົ່ງເສີມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງ ອາຫານ ແລະ ພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງ ພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

13. ການຈັດລວມຕອນດິນ ແລະ ວິທີການດັດປັບອື່ນໆ

- 13.1 ເມື່ອເຫັນວ່າເພາະສົມ, ລັດອາດພິຈາລະນາຈັດລວມຕອນດິນ, ແລກປ່ຽນ ຫຼື ວິທີການແບບສະໝັກ ໃຈອື່ນໆ ເພື່ອດັດປັບຕອນດິນ ຫຼື ດັດປັບການຖືສິດ ເພື່ອຊ່ວຍເຈົ້າຂອງດິນ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ ດິນປັບປຸງຮູບຮ່າງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຕອນດິນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດໃນທີ່ດິນ ໄດ້ດີກ່ວາເກົ່າ ລວມທັງ ການສົ່ງເສີມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດແບບຍືນຍົງ. ລັດ ຄວນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະການທັງໝົດນີ້ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງ ຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງໜ້ອຍມີສະພາບດີຂຶ້ນກ່ວາແຕ່ກ່ອນ ຫຼັງຈາກມີລະບົບນີ້. ວິ ທີການນີ້ຄວນຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອປະສານເອົາຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຜູ້ໃຊ້ ຫຼາຍໆຄົນ ໃຫ້ເຂົ້າຢູ່ໃນການດັດປັບທີ່ຊອບທຳອັນດຽວກັນຊອບທຳ.
- 13.2 ເມື່ອເຫັນສົມຄວນ, ລັດອາດພິຈາລະນາການສ້າງຕັ້ງທະນາຄານທີ່ດິນ ອັນເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ໂຄງການລວມຕອນດິນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບ ແລະ ຖືສິດຕອນດິນໄວ້ຊົ່ວຄາວຈົນກ່ວາຕອນດິນດັ່ງກ່າວຈະ ຖືກຈັດແບ່ງໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ
- 13.3 ເມື່ອເຫັນສົມຄວນ, ລັດອາດສົ່ງເສີມ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຈັດລວມຕອນດິນ ແລະ ທະນາ ຄານທີ່ດິນ ໃນໂຄງການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ໂຄງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພື່ອອຳນວຍ ຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເວນຄືນທີ່ດິນເອກະຊົນ ສຳລັບໂຄງການສາທາລະນະດັ່ງກ່າວ, ແລະ ເພື່ອ ຈັດສັນທີ່ດິນໃຫ້ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ, ຊາວນາ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອເປັນການຊົດເຊີຍເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດສືບຕໍ່ ແລະ ແມ່ນແຕ່ເພີ່ມການຜະລິດຂຶ້ນອີກ.
- 13.4 ເມື່ອມີການເຮັດກະສິກຳແບບຄອບຄົວ ແລະ ນິ້ປ່າໄມ້ກະແຈກກະຈາຍ ເປັນຕອນດິນຫຼາຍໆຕອນ ເຮັດໃຫ້ເກີດການຜະລິດສູງຂຶ້ນ, ລັດອາດພິຈາລະນາການຈັດລວມຕອນດິນ ແລະ ສ້າງທະນາ ຄານດິນ ເພື່ອປັບປຸງໂຄງສ້າງທີ່ດິນທຳການຜະລິດ ແລະ ປ່າໄມ້ເຫຼົ່ານັ້ນ. ລັດບໍ່ຄວນດຳເນີນການລວມ ຕອນດິນຢູ່ບ່ອນທີ່ມີຕອນດິນການກະແຈກກະຈາຍ ແຕ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ເຊັ່ນ: ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ ສ່ຽງ ຫຼື ການປູກພືດຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ. ໂຄງການລວມຕອນດິນເພື່ອປັບໂຄງສ້າງດິນທຳການຜະລິດ ຄວນຖືກປະສານເຂົ້າກັບແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອຊາວກະສິກອນ ເຊັ່ນ: ການປົວແປງລະບົບຊົນລະປະ ທານ ແລະ ຖະໜົນທິນທາງຢູ່ຕາມທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ. ຄວນສ້າງມາດຕະການ ເພື່ອປົກປ້ອງການລົງທຶນ ໃສ່ການລວມຕອນດິນ ໂດຍການຈຳກັດບໍ່ໃຫ້ແບ່ງແຍກຕອນດິນທີ່ຖືກລວມເຂົ້າກັນແລ້ວ ໃນຕໍ່ໜ້າ.
- 13.5 ລັດຄວນສ້າງຍຸດທະສາດສຳລັບວິທີການດັດປັບຕອນດິນຄືນໃໝ່ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການສະເພາະດ້ານຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຄວນໃຫ້ຄວາມສຳຄັນດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ລວມທັງບົດບາດຍິງຊາຍ. ຍຸດທະສາດ ຄວນ ກຳນົດຫຼັກການ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງວິທີການດັດປັບຕອນດິນຄືນໃໝ່; ກຳນົດຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍ ດ, ແລະ ກຳນົດການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ໃນພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ,

ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວປະມົງ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ນັກວິຊາການ. ກົດໝາຍຕ່າງໆ ຄວນສ້າງຂຶ້ນຕອນທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ຄຸ້ມຫັມ ເພື່ອດັດປັບຕອນດິນຄືນ ທີ່ດັດປັບການຖືຄອງສິດ ແລະ ການນຳໃຊ້ຕອນດິນເຫຼົ່ານັ້ນ.

- 13.6 ລັດຄວນສ້າງຕັ້ງລະບົບຄວາມປອດໄພທີ່ເໝາະສົມ ໃນບັນດາໂຄງການ ທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການດັດປັບຕອນດິນຄືນ. ບຸກຄົນ, ຊຸມຊົນ ຫຼື ປະຊາຊົນທີ່ອາດຈະຖືກຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຄວນໄດ້ຮັບການຕິດຕໍ່ ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍໃນພາສາທີ່ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈ. ຄວນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ດ້ານວິຊາການ. ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຄວນຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຄຳນຶງເຖິງສິດທິຂອງຊາວພື້ນເມືອງ. ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມຄວນຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອການປ້ອງກັນ ຫຼື ການຫຼຸດຄວາມເສື່ອມໂຊມ ຫຼື ການສູນເສົງຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໃຫ້ລາງວັນສຳລັບການປ່ຽນແປງທີ່ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງດິນທີ່ດີ, ພາກປະຕິບັດທີ່ດີ ແລະ ການຮຽກຮ້ອງເອົາສິດຄືນ.

14. ການທົດແທນຄືນ

- 14.1 ອີງຕາມເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ໃນບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນພິຈາລະນາການທົດແທນຄືນແກ່ການສູນເສຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ມາດຕະການທັງໝົດສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງພວກເຂົາພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສັນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.
- 14.2 ຫາກເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນສົ່ງຕອນດິນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດເດີມ ຄືນໃຫ້ຜູ້ທີ່ປະສົບຄວາມສູນເສຍ ຫຼື ທາຍາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍມະຕິຕົກລົງຂອງອົງການທີ່ມີຄວາມສາມາດຂອງຊາດ. ເມື່ອຕອນດິນເດີມ ຫຼື ການຖືຄອງສິດເດີມ ບໍ່ສາມາດສົ່ງຄືນໄດ້, ລັດຄວນໃຫ້ການຊົດເຊີຍທີ່ທັນການ ໃນຮູບແບບເປັນເງິນ ແລະ/ຫຼື ເປັນດິນຕອນອື່ນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດອື່ນ ແລະ ຮັບປະກັນການປະຕິບັດທີ່ເປັນທຳຕໍ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທຸກຄົນ.
- 14.3 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ຄວາມກັງວົນຂອງຊາວພື້ນເມືອງກ່ຽວກັບການທົດແທນຄືນ ຄວນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຕາມເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ອີງຕາມລະບຽບກົດໝາຍຂອງຊາດ.
- 14.4 ລັດຄວນສ້າງບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ທີ່ກຳນົດຂັ້ນຕອນການທົດແທນຄືນທີ່ຈະແຈ້ງ, ໂປ່ງໃສ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການທົດແທນຄືນ ຄວນຖືກນຳໄປເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນພາສາທີ່ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈ. ຜູ້ຮຽກຮ້ອງສິດ ຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງພຽງພໍ ລວມທັງຜ່ານການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ຈາກຜູ້ຊ່ວຍນັກກົດໝາຍ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການຮ້ອງຂໍທົດແທນຄືນ ໄດ້ຖືກດຳເນີນຢ່າງທັນການ. ເມື່ອຈຳເປັນ, ຜູ້ຮ້ອງຂໍທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ຄວນໄດ້ຮັບການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຕົນ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ. ຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນຖືກນຳໄປເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

15. ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ

- 15.1 ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ສາມາດເອື້ອອຳນວຍ ໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ເປັນທຳ ແລະ ແກ່ການພັດທະນາຊຸມນະບົດແບບຄອບຄຸມ. ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້, ບ່ອນທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ, ລັດອາດພິຈາລະນາການຈັດ

ສັນທິດິນລັດ, ນຳໃຊ້ກົນໄກແບບສະໝັກໃຈ ແລະ ອີງໃສ່ຕະຫຼາດ ກໍຄືການເວນຄືນເອົາທິດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ຫຼື ປ່າໄມ້ຂອງເອກະຊົນ ເພື່ອເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ.

- 15.2 ລັດອາດພິຈາລະນາເພດານຂອງທິດິນ ຊຶ່ງເປັນໜຶ່ງໃນທາງເລືອກດ້ານນະໂຍບາຍ ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ.
- 15.3 ໃນເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ອີງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຂອງປະເທດ, ການປະຕິຮູບລະບົບໂດຍການແຈກຢາຍຄືນອາດຖືກພິຈາລະນາ ເພື່ອເຫດຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີລະດັບການຖືຄອງສິດທັ້ນແທ້ໆ ບວກໃສ່ຄວາມທຸກຍາກລະດັບສູງໃນເຂດຊົນນະບົດ ເປັນຜົນໃຫ້ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງທິດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ໂດຍເຄົາລົບສິດຂອງຜູ້ຖືຄອງທີ່ຊອບທຳທັງໝົດ, ທີ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງຂໍ້ທີ 15. ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນຄວນຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງທິດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງສະເໝີພາບລະຫວ່າງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ.
- 15.4 ເມື່ອລັດເລືອກທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການປະຕິຮູບສອດຄ່ອງກັບພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ກໍຄືພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດຢູ່ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ການປະຕິຮູບຄວນເປັນໄປຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄປຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ກົດໝາຍຂອງຊາດ. ລັດຄວນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການປຶກສາຫາລື, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ກ່ຽວກັບການແຈກຢາຍຄືນ ລວມທັງສ້າງຄວາມສົມດູນແກ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງພົດທຸກພາກສ່ວນ ແລະ ກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ຈະນຳໃຊ້. ຄວນສ້າງການເປັນທຸ່ນສ່ວນກັນຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ ລັດ, ຊຸມຊົນ, ພາກປະຊາສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ, ຜູ້ທຳພິນທີ່ປະມົງ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ. ການປະກອບສ່ວນດ້ານການເງິນ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຄາດຫວັງຈາກຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຄວນສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ບໍ່ຄວນປ່ອຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າແບກຫາບພາລະທີ່ສິນທີ່ບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້. ສຳລັບຜູ້ທີ່ສະລະສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທິດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນໄດ້ຮັບການຈ່າຍເງິນໃນມູນຄ່າທຽບເທົ່າຢ່າງທັນການ.
- 15.5 ເມື່ອເລືອກທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ລັດຄວນກຳນົດຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການປະຕິຮູບຢ່າງລະອຽດ ແລະ ລະບຸທິດິນທີ່ຈະຖືກຍົກເວັ້ນຈາກວຽກການແຈກຢາຍຄືນດັ່ງກ່າວ. ຄວນກຳນົດເປົ້າໝາຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຈະແຈ້ງ ເຊັ່ນ ຄອບຄົວລວມທັງຜູ້ເຮັດສວນຄົວ, ແມ່ຍິງ, ຜູ້ທີ່ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການ, ຜູ້ລ້ຽງສັດ, ກຸ່ມຄົນທີ່ເສຍປຽບໂດຍພື້ນຖານ, ກຸ່ມຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ, ຊາວໜຸ່ມ, ຊາວພື້ນເມືອງ, ພວກເກັບຜົນຈາກປ່າ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ.
- 15.6 ເມື່ອລັດເລືອກທີ່ຈະເຮັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ລັດຄວນສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່ານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນສາມາດຊ່ວຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນຊຸມຊົນ, ຄອບຄົວ ຫຼື ບຸກຄົນ ໃຫ້ມີມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດທີ່ພຽງພໍ ຈາກທິດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມາ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍໃນການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ. ລັດຄວນປັບປຸງນະໂຍບາຍ ຊຶ່ງອາດຍັງກົດກັນ ການປັນລູຜົນກໍຄືຄວາມຍືນຍົງຂອງພາກຜົນທີ່ຕັ້ງໃຈໄວ້ຂອງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ.
- 15.7 ໃນເວລາພິຈາລະນາການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ຖ້າຈຳເປັນ, ລັດອາດດຳເນີນການປະເມີນຜົນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິຮູບດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ຕໍ່ສິດທິດ້ານມີອາຫານພຽງພໍ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຂັ້ນຕອນການປະ

ເນີນນີ້ຄວນຖືກດຳເນີນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປົກສາທາລີ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ການປະເມີນຜົນອາດຖືກນຳໃຊ້ເປັນພື້ນຖານໃນການກຳນົດມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ບັບປຸງໂຄງການແຈກຢາຍຄືນ.

- 15.8 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າໂຄງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ມີມາດຕະການເຕັມຮູບແບບໃນການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເຊັ່ນ: ການເຂົ້າເຖິງລະບົບສິນເຊື້ອ, ການປະກັນຜົນລະປຸກ, ປັດໄຈການຜະຫຼິດ, ຕະຫຼາດ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍໄປສູ່ຊັ້ນນະບົດ, ການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ. ການໃຫ້ບໍລິການສະໜັບສະໜູນ ຄວນປະສານສົມທົບກັບການເຄື່ອນໄຫວບົນທີ່ດິນ ຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ. ຕົ້ນທຶນເຕັມຂອງການປະຕິຮູບທີ່ດິນ ລວມທັງຕົ້ນທຶນຂອງການບໍລິການສະໜັບສະໜູນ ຄວນຖືກກຳນົດໄວ້ລ່ວງໜ້າ ແລະ ລວມເຂົ້າໃນງົບປະມານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- 15.9 ລັດຄວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການທີ່ໂປ່ງໃສ, ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດຄວນໄດ້ເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ກັບຂັ້ນຕອນ ແລະ ການຊົດເຊີຍທີ່ກຳນົດໄວ້ ໂດຍອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງຂໍ້ 16. ທຸກພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ລວມທັງກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ຄວນໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການປະຕິຮູບຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ຈະແຈ້ງ ລວມທັງຜ່ານຂໍ້ຄວາມແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຄວນຖືກຄັດເລືອກຜ່ານຂັ້ນຕອນເປີດເຜີຍ ແລະ ເຂົ້າເຈົ້າຄວນໄດ້ຮັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໝັ້ນຄົງ ຊຶ່ງຖືກບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ. ການເຂົ້າເຖິງກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຄວນຖືກກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍຂອງຊາດ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໃນການດຳເນີນໂຄງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ໂດຍສະເພາະເນັ້ນໃສ່ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.
- 15.10 ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ລັດຄວນຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ລວມທັງນະໂຍບາຍສະໜັບສະໜູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນວັກທີ 15.8 ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງທັງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ແລະ ເມື່ອຈຳເປັນ, ລັດຄວນນຳໃຊ້ມາດຕະການແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກຕ້ອງ.

16. ການເວນຄືນ ແລະ ການຊົດເຊີຍ

- 16.1 ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຂອງຊາດ ແລະ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ, ລັດຄວນເວນຄືນໃນກໍລະນີມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດເທົ່ານັ້ນ. ລັດຄວນກຳນົດແນວຄວາມຄິດຂອງເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດຢ່າງຈະແຈ້ງຢູ່ໃນກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດທົບທວນລະບຽບກົດໝາຍ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະການທັງໝົດສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງຊາດກໍຄືພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດໃນພາກພື້ນແລະສາກົນ. ລັດຄວນເຄົາລົບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳທັງໝົດ ໂດຍສະເພາະກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ໂດຍເວນຄືນຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳເປັນຂັ້ນຕ່ຳສຸດ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍທີ່ເປັນທຳໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຢ່າງທັນການ ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ.
- 16.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການວາງແຜນ ແລະ ຂັ້ນຕອນສຳລັບການເວນຄືນ ໂປ່ງໃສ ແລະ ແບບມີ

ສ່ວນຮ່ວມ. ບຸກຄົນທີ່ມີແນວໂນ້ມຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນຖືກລະບຸ ແລະ ຖືກແຈ້ງໃຫ້ຊາບຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບເຂົາເຈົ້າໃນທຸກຂັ້ນຕອນ. ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ການປຶກສາຫາລືຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວິທີທາງເລືອກອື່ນທີ່ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ ແລະ ຄວນຄຳນຶງເຖິງຍຸດທະສາດຈຳກັດການລົບກວນການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດ. ລັດຄວນມີຄວາມລະອຽດອ່ອນກໍລະນີພື້ນທີ່ສະເໜີການເວນຄືນຢູ່ໃນເຂດວັດທະນະທຳ, ສາດສະໜາ ຫຼື ມີຄວາມສຳຄັນກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ບ່ອນທີ່ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ມີຄວາມສ່ຽງ.

- 16.3 ລັດຄວນຮັບປະກັນການປະເມີນມູນຄ່າທີ່ເປັນທຳ ແລະ ການຊົດເຊີຍຢ່າງທັນການ ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ. ໃນບັນດາຮູບແບບຕ່າງໆ, ການຊົດເຊີຍອາດຈະໃຫ້ເປັນເງິນສົດ, ເປັນສິດຢູ່ບ່ອນອື່ນປ່ຽນແທນ ຫຼື ທັງສອງຢ່າງພ້ອມກັນ.
- 16.4 ໃນຂອບເຂດທີ່ມີຊັບພະຍາກອນທີ່ເອື້ອອຳນວຍ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມີບຸກຄະລາກອນ, ມີສະຖານທີ່, ມີງົບປະມານ ແລະ ມີຄວາມອາດສາມາດໃນຮູບແບບອື່ນໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.
- 16.5 ເມື່ອບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຍ້ອນມີການປ່ຽນແປງແຜນການ, ລັດຄວນໃຫ້ຜູ້ຖືສິດເດີມມີໂອກາດໄດ້ຮັບຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວຄືນ ເປັນຜູ້ທຳອິດ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້, ການໄດ້ຄືນມາຂອງຊັບພະຍາກອນຄວນຄຳນຶງເຖິງຈຳນວນການຊົດເຊີຍການເວນຄືນທີ່ໄດ້ຮັບແລ້ວ.
- 16.6 ທຸກພາກສ່ວນຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສັ່ລາດບັງຫຼວງ ໂດຍສະເພາະດ້ວຍການນຳໃຊ້ມູນຄ່າທີ່ປະເມີນຢ່າງເປັນກາງ, ຂັ້ນຕອນແລະ ການບໍລິການທີ່ໂປ່ງໃສ ແລະ ໄດ້ຮັບການມອບອຳນາດ, ແລະ ມີສິດໃນການອຸທອນ.
- 16.7 ເມື່ອພິຈາລະນາວ່າໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ທີ່ມີເຫດມີຜົນ ຍ້ອນເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດພາໃຫ້ມີການເວນຄືນ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້; ລັດຄວນປະຕິບັດຕໍ່ຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບທັງໝົດໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ ເພື່ອເຄົາລົບ, ປົກປ້ອງ ແລະ ປະຕິບັດສິດທິມະນຸດ.
- 16.8 ກ່ອນທີ່ຈະໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ຫຼື ປ່ຽນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຊຶ່ງອາດເປັນການເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຊຸມຊົນ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຫາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນການຜະລິດຂອງຕົນ, ລັດຄວນຊອກຫາທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ອື່ນໆ ໂດຍການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ຫຼື ຈຳກັດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່.
- 16.9 ການໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ່ອນຢູ່ອາໄສໃໝ່ ບໍ່ຄວນເປັນສາເຫດໃຫ້ບຸກຄົນຂາດທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ສ່ຽງທີ່ຈະມີການລະເມີດສິດທິມະນຸດ. ເມື່ອຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບເຫຼົ່ານັ້ນບໍ່ສາມາດຫາພື້ນທີ່ດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ໃນກໍລະນີມີຊັບພະຍາກອນທີ່ເອື້ອອຳນວຍ, ລັດຄວນມີມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມເພື່ອສະໜອງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຫຼື ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະຫຼິດ ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ.

ການບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍາໃຊ້

ພາກນີ້ແມ່ນເວົ້າເຖິງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ໃນການບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດີນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຊຶ່ງຕິດພັນກັບການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້, ການປະເມີນມູນຄ່າ, ການເກັບພາສີ, ການວາງແຜນຜັງຢ່າງມີການຄຸ້ມຄອງ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ແລະ ບັນຫາທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນ.

17. ການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້

- 17.1 ລັດຄວນມີລະບົບການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງບຸກຄົນ (ເຊັ່ນ: ການຂຶ້ນທະບຽນ, ການເຮັດສໍາມະໂນຕາດິນ ແລະ ລະບົບການອະນຸຍາດ) ເພື່ອບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງບຸກຄົນ ແລະ ຂອງລວມໝູ່ ແນໃສ່ເພີ່ມທະວີຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ລວມທັງສິດທີ່ເປັນຂອງລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ; ແລະ ເພື່ອການເຄື່ອນໄຫວທາງສັງຄົມທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂອງຕະຫຼາດ. ລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນບັນທຶກ, ຮັກສາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ລວມທັງ ຜູ້ທີ່ຖືສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ເຫຼົ່ານັ້ນ, ພ້ອມດ້ວຍຕອນດິນ ຫຼື ການຖືສິດ ໃນທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ພົວພັນກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວ.
- 17.2 ລັດຄວນມີບັນດາລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ເໝາະສົມກັບການນໍາໃຊ້ສະເພາະດ້ານ, ເຊິ່ງລວມທັງ ຄວາມພ້ອມທາງດ້ານບຸກຄະລາກອນ ແລະ ການເງິນ. ວິທີການດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບບັນທຶກສິດ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ຄວນຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ນໍາໃຊ້. ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມສາມາດເຂົ້າກັນໄດ້ກັບແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆ ເພື່ອການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ແລະ ເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນ, ແຕ່ລະປະເທດ ຄວນພະຍາຍາມພັດທະນາໂຄງສ້າງຄົບຊຸດ ຊຶ່ງລວມເອົາລະບົບບັນທຶກທີ່ມີຢູ່ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານແຜນຜັງອື່ນໆ. ໃນແຕ່ລະເຂດອໍານາດການປົກຄອງ, ການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງລັດ ແລະ ຂະແໜງການລັດ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ຄວນໄດ້ຖືກເກັບກຳໄວ້ໃນລະບົບການບັນທຶກຂໍ້ມູນຄົບຊຸດ. ເມື່ອໃດກໍຕາມທີ່ບໍ່ສາມາດບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ຫຼື ການຄອບຄອງດ້ວຍການຕັ້ງຖິ່ນຖານຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການ, ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ໃນການປ້ອງກັນການຂຶ້ນທະບຽນສິດທີ່ຊ້ຳຊ້ອນກັນໃນເຂດນັ້ນ.
- 17.3 ລັດຄວນພະຍາຍາມເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸກຄົນສາມາດບັນທຶກສິດຄອບຄອງຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກບົນພື້ນຖານໃດໆ. ຢູ່ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ອົງການ

ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊັ່ນ: ພາກສ່ວນທະບຽນທີ່ດິນ ຄວນສ້າງສູນບໍລິການ ຫຼື ຫ້ອງການເຄື່ອນທີ່ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການເຂົ້າເຖິງຂອງແມ່ຍິງ, ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ. ລັດຄວນພິຈາລະນານຳໃຊ້ນັກວິຊາການທີ່ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ທະນາຍຄວາມ, ນາຍທະບຽນສານ, ນັກສຳຫຼວດວັດແທກ ແລະ ນັກສັງຄົມວິທະຍາ ເພື່ອສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະ.

- 17.4 ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນວາງຂັ້ນຕອນງ່າຍດາຍ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີທີ່ເໝາະສົມກັບທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ໄລຍະເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການໃຫ້ການບໍລິການ. ຄວາມຊັດເຈນທາງດ້ານທີ່ຕັ້ງພື້ນທີ່ສຳລັບຕອນດິນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍຮູບຮ່າງອື່ນໆ ຄວນດີພໍສຳລັບການລະບຸຄືນ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍສາມາດໃຫ້ຄວາມຊັດເຈນເພີ່ມຂຶ້ນຖ້າຕ້ອງການໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ເພື່ອເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນເຊື່ອມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິດ, ເຈົ້າຂອງສິດດັ່ງກ່າວ ແລະ ຫົວໜ່ວຍຮູບຮ່າງທີ່ຕິດພັນກັບສິດເຫຼົ່ານັ້ນ. ຂໍ້ມູນການບັນທຶກຄວນໃສ່ສາລະບານຕາມຕົວເລກຕອນດິນກໍຄືຈັດລຽງຕາມຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຫັນໄດ້ສິດທີ່ຊ້ຳຊ້ອນກັນ. ໃນຖານະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງສາທາລະນະຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຄວນຈະມີຢູ່ໃນໜ່ວຍງານຂອງລັດ ແລະ ລັດຖະບານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງການບໍລິການຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວນຖືກແລກປ່ຽນ ຕາມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ, ແລະ ບັນຈຸຂໍ້ມູນທີ່ແຍກຍ່ອຍກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້.
- 17.5 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ສາມາດສະໜອງໃຫ້ພົດທຸກຄົນໄດ້ ພາຍໃຕ້ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານສິດທິສ່ວນບຸກຄົນ. ຂໍ້ຈຳກັດດັ່ງກ່າວບໍ່ຄວນເປັນການປ້ອງກັນທີ່ບໍ່ຈຳເປັນຕໍ່ການກວດສອບຂອງປະຊາຊົນ ເພື່ອຊອກເຫັນການສໍ້ໂກງ ແລະ ການປ່ຽນໂອນທີ່ຜິດກົດໝາຍ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໂດຍເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ກ່ຽວກັບຂະບວນການ, ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງ, ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ການຍົກເວັ້ນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທຸກຢ່າງ, ແລະ ກຳນົດເວລາສຳລັບຕອບສະໜອງຕໍ່ການສະເໜີຂໍຮັບບໍລິການ.

18. ການປະເມີນມູນຄ່າ

- 18.1 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າລະບົບທີ່ເໝາະສົມໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບການປະເມີນມູນຄ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເພື່ອຈຸດປະສົງສະເພາະຢ່າງເປັນທຳ ແລະ ທັນເວລາ ເຊັ່ນ: ການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕະຫຼາດ, ໃຊ້ເປັນພື້ນຖານຊັບຊ້ອນຄ່າປະກັນ, ການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ເປັນຜົນຈາກການລົງທຶນ, ການເວນຄືນ ແລະ ການເກັບພາສີອາກອນ. ລະບົບດັ່ງກ່າວຄວນສົ່ງເສີມຢ່າງກວ້າງຂວາງຕໍ່ຈຸດປະສົງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.
- 18.2 ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປະເມີນມູນຄ່າ ຄວນມັງໝາຍເພື່ອຮັບປະກັນວ່າລະບົບປະເມີນມູນຄ່າໄດ້ຄຳນຶງເຖິງມູນຄ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນທາງຕະຫຼາດ ເຊັ່ນ: ມູນຄ່າດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ສາດສະໜາ, ຈິດວິນຍານ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ໃນບ່ອນທີ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້.
- 18.3 ລັດຄວນພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ສົ່ງເສີມ ແລະ ຮຽກຮ້ອງຄວາມໂປ່ງໃສໃນການປະເມີນມູນຄ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ລາຄາຂາຍ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ຄວນຖືກບັນທຶກ, ວິເຄາະ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານສຳລັບການປະເມີນມູນຄ່າທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ໜ້າເຊື່ອຖື.

- 18.4 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນພັດທະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບການປະເມີນມູນຄ່າ ເພື່ອເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ, ເປົ້າໝາຍທາງການຄ້າ ແລະ ເປົ້າໝາຍອື່ນໆ. ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດຄວນສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານຄວນລວມເອົາທັງວິທີການ ແລະ ບັນດາມາດຕະຖານສາກົນ.
- 18.5 ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄວນເຮັດໃຫ້ສາທາລະນະຊົນ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນການປະເມີນມູນຄ່າ ແລະ ການວິເຄາະ ອີງຕາມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນການປະເມີນມູນຄ່າ ດ້ວຍຂໍ້ມູນ ແລະ ວິທີການ ທີ່ໂປ່ງໃສ ໃນການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນຂອງລັດ ແລະ ການຊົດເຊີຍ, ແລະ ໃນບັນຊີຂອງບໍລິສັດ ແລະ ການໃຫ້ກູ້ຢືມ.

19. ການເກັບພາສີອາກອນ

- 19.1 ລັດມີອຳນາດສ້າງລາຍຮັບຈາກການເກັບພາສີອາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸຈຸດປະສົງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນວົງກວ້າງ. ຈຸດປະສົງເຫຼົ່ານີ້ອາດລວມທັງການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ຫຼື ການປ້ອງກັນຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາຊຶ່ງອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ຈາກການເກັບກຳໄລ ແລະ ການສະສົມກຳມະສິດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ອື່ນໆ. ພາສີອາກອນຄວນຊຸກຍູ້ພຶດຕິກຳທີ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ການຈົດທະບຽນການປ່ຽນໂອນ ຫຼື ການແຈ້ງມູນຄ່າເຕັມຂອງການຂາຍ.
- 19.2 ລັດຄວນພະຍາຍາມພັດທະນານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອວາງລະບຽບຄວບຄຸມທຸກໆດ້ານຂອງການເກັບພາສີອາກອນ ຈາກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້. ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍພາສີອາກອນ ຄວນຖືກນໍາໃຊ້ໃນບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອສາມາດຕອບສະໜອງດ້ານການເງິນທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງບໍລິການ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- 19.3 ລັດຄວນບໍລິຫານພາສີອາກອນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ໂປ່ງໃສ. ພະນັກງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ທີ່ລວມເອົາວິທີດໍາເນີນການ. ພາສີອາກອນຄວນອີງໃສ່ມູນຄ່າທີ່ເໝາະສົມ. ການປະເມີນຜົນ ຕໍ່ການປະເມີນມູນຄ່າ ແລະ ຕໍ່ມູນຄ່າພາສີອາກອນທີ່ຕ້ອງຈ່າຍ ຄວນເຮັດເປັນສາທາລະນະ. ລັດຄວນໃຫ້ສິດແກ່ຜູ້ເສີຍພາສີອາກອນໃນການອຸທອນຕໍ່ການປະເມີນມູນຄ່າ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນການບໍລິຫານການເກັບພາສີອາກອນ ໂດຍໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສໃນການນໍາໃຊ້ມູນຄ່າທີ່ໄດ້ປະເມີນຢ່າງເປັນກາງຫຼາຍຂຶ້ນ.

20. ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ແບບຄວບຄຸມ

- 20.1 ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ແບບຄວບຄຸມມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ໂດຍການຈຳກັດຕາມກົດໝາຍຕໍ່ການນໍາໃຊ້ສິດເຫຼົ່ານັ້ນ. ລັດຄວນດໍາເນີນການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ແບບຄວບຄຸມ, ພ້ອມທັງຕິດຕາມ ແລະ ບັງຄັບປະຕິບັດແຜນດັ່ງກ່າວ, ລວມທັງການພັດທະນາເຂດດິນແດນຢ່າງສົມດູນ ແລະ ຍືນຍົງ ດ້ວຍວິທີທີ່ສົ່ງເສີມຈຸດປະສົງຂອງບົດແນະນໍາສະບັບນີ້. ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້, ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ຄວນກົມກຽວ ແລະ ເຊື່ອມປະສານບັນດາຈຸດປະສົງ ໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

- 20.2 ໂດຍການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ລັດຄວນພັດທະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ແບບຄວບຄຸມ ທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ບົດບາດຍິງຊາຍ. ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລະບົບການວາງແຜນທີ່ເປັນທາງການ ຄວນພິຈາລະນາ ວິທີການໃນການວາງແຜນ ແລະ ການພັດທະນາເຂດດິນແດນ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຕາມປະເພນີ, ແລະ ບັນດາຂະບວນການຕັດສິນໃຈພາຍໃນຊຸມຊົນເຫຼົ່ານັ້ນ.
- 20.3 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ແບບຄວບຄຸມ ໄດ້ຖືກດຳເນີນໃນລັກສະນະທີ່ຮັບຮູ້ຄວາມສຳພັນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້, ລວມທັງດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍໃນການນຳໃຊ້ດັ່ງກ່າວ. ລັດຄວນພະຍາຍາມສ້າງຄວາມກົມກຽວ ແລະ ໃຫ້ບຸລິມະສິດຕິສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງສາທາລະນະຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການໃນການນຳໃຊ້ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ດ້ານຊົນນະບົດ, ກະສິກຳ, ການດຳລົງຊີວິດແບບພະເນຈອນ, ຕົວເມືອງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ຄວນຄຳນຶງເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທັງໝົດ ລວມທັງສິດທີ່ຊຳຊ້ອນກັນ ແລະ ສິດເປັນຄັ້ງຄາວ. ຄວນຈະຕ້ອງມີການປະເມີນຄວາມສ່ຽງທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່. ແຜນຜັງພື້ນທີ່ແຫ່ງຊາດ, ຂົງເຂດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ຄວນຈະເຊື່ອມປະສານເຂົ້າກັນ.
- 20.4 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນການສ້າງບົດສະເໜີການວາງແຜນ ແລະ ການທົບທວນຄືນຮ່າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ເພື່ອຮັບປະກັນການສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນບຸລິມະສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນ ລວມທັງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນຜູ້ຜະລິດສະບຽງອາຫານ. ຖ້າຫາກຈຳເປັນ, ຊຸມຊົນຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນໄລຍະການວາງແຜນ. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນເປີດເຜີຍວ່າສິ່ງທີ່ໄດ້ມາຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມຊົນ ຖືກສະແດງອອກຄືແນວໃດ ຢູ່ໃນແຜນຜັງພື້ນທີ່ສະບັບສົມບູນ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ດ້ວຍການສ້າງມາດຕະການປ້ອງກັນການນຳໃຊ້ອຳນາດການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຕໍ່ການນຳໃຊ້ແບບຄວບຄຸມ. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນລາຍງານຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຕິດຕາມການປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ.
- 20.5 ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການເພື່ອສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຕໍ່ກັບທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ລວມທັງວິທີການກະສິກຳແບບຖະໜອມລະບົບນິເວດ ແລະ ການກະເສດສຸມແບບຍືນຍົງ ແລະ ເພື່ອຮັບມືກັບສິ່ງທ້າທາຍຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.

21. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້

- 21.1 ໂດຍຜ່ານອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການບໍລິຫານ ທີ່ເປັນກາງ ແລະ ມີຄວາມສາມາດ, ລັດຄວນສະໜອງການເຂົ້າເຖິງກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງທັນການ, ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ສາມາດຈ່າຍໄດ້ ລວມທັງວິທີທາງເລືອກອື່ນໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຄວນມີການຢຽວຢາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີສິດໃນການອຸທອນ. ການຢຽວຢາດັ່ງກ່າວນັ້ນຄວນຖືກບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງທັນການ. ລັດຄວນມີກົນໄກສຳລັບທຸກຄົນ, ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ຫຼື ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ມີແນວໂນ້ມຈະເກີດຂຶ້ນ ຕັ້ງແຕ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ, ທັງຢູ່ພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຢູ່ພາຍນອກ. ການບໍລິຫານແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຄວນໃຫ້ທຸກຄົນເຂົ້າເຖິງໄດ້: ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ, ບໍ່ວ່າດ້ານທີ່ຕັ້ງ, ພາສາ ແລະ ຂັ້ນຕອນດຳເນີນ.
- 21.2 ລັດອາດພິຈາລະນານຳໃຊ້ສານ ຫຼື ອົງການ ແບບພິເສດສະເພາະ ເພື່ອຮັບຜິດຊອບແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດ

ແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ໂດຍສະເພາະ, ແລະ ສ້າງຕໍາແໜ່ງຜູ້ຊ່ວຍຊານ ຢູ່ພາຍໃນອົງການຕຸລາການ ເພື່ອຮັບມືກັບບັນຫາທາງດ້ານເຕັກນິກ. ລັດອາດພິຈາລະນາຕັ້ງສານພິເສດເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່, ການສໍາຫຼວດວັດແທກ ແລະ ການປະເມີນມູນຄ່າ. .

- 21.3 ລັດຄວນຮັດແໜ້ນ ແລະ ພັດທະນາຮູບແບບທາງເລືອກໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ບ່ອນທີ່ມີຮູບແບບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕາມປະເພນີ ຫຼື ຮູບແບບອື່ນໆ ທີ່ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ, ຮູບແບບເຫຼົ່ານັ້ນ ຄວນສະໜອງວິທີທາງທີ່ເປັນທໍາ, ໜ້າເຊື່ອຖື, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີລັກສະນະຈໍາແນກ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຢ່າງທັນການ.
- 21.4 ລັດອາດພິຈາລະນານໍາໃຊ້ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງພາຍໃນດ້ານວິຊາສະເພາະຂອງຕົນ ເຊັ່ນ: ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບການສໍາຫຼວດວັດແທກ ເປັນຜູ້ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບເຂດແດນ ລະຫວ່າງທີ່ດິນບຸກຄົນ ພາຍໃນສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ. ການຕັດສິນໃຈ ຄວນເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ອີງໃສ່ເຫດຜົນທີ່ເປັນກາງ ແລະ ຄວນມີສິດໃນການອຸທອນຕໍ່ອົງການຕຸລາການ.
- 21.5 ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນຂະບວນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.
- 21.6 ໃນການສະໜອງກົນໄກແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ລັດຄວນພະຍາຍາມໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍແກ່ບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ຕ້ອຍໂອກາດ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ບຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທໍາຢ່າງປອດໄພ ໂດຍບໍ່ມີການຈໍາແນກ. ອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການອື່ນໆ ຄວນຮັບປະກັນວ່າພະນັກງານຂອງຕົນມີທັກສະ ແລະ ຄວາມສາມາດທີ່ຈໍາເປັນ ໃນການໃຫ້ບໍລິການປະເພດດັ່ງກ່າວ.

22. ປະເດັນທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນ

- 22.1 ລັດຄວນຮ່ວມມືກັນ, ໃນກອບກົນໄກທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ພົວພັນກັບທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນຂອງປະເທດ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ພ້ອມທັງຄໍານຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນໍາໃຊ້ໃນພາກພື້ນແລະສາກົນ. ໃນລັດທີ່ເກີດມີປະເດັນທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້, ພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຄວນເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ດັ່ງກ່າວ, ປົກປ້ອງການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ຍ້າຍຖິ່ນຖານ ໃນອະນາເຂດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ.
- 22.2 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບບັນຫາສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນ ຊຶ່ງກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ ທັງຫຍໍ້ລ້ຽງສັດ ຫຼື ເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍຕາມລະດູການຂອງຜູ້ລ້ຽງສັດ, ພື້ນທີ່ການຫາປາຂອງຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ຂ້າມຊາຍແດນລະຫວ່າງປະເທດ.
- 22.3 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນປະສານປະສານບັນດາມາດຕະຖານດ້ານກົດໝາຍກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄໍານຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈຂອງຕົນພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ

ທີ່ໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ບ່ອນທີ່ເພາະສົມ, ຄວນປະສານບັນຫາດັ່ງ ກັບອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປະຈຳພາກພື້ນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ຖືກກະທົບ. ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ຖືກກະທົບ ຕາມຄວາມເພາະສົມ, ລັດຄວນພັດທະນາ ຫຼື ເສີມສ້າງມາດຕະການສາກົນທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ຂ້າມເຂດຊາຍແດນລະຫວ່າງປະເທດ. ບ່ອນທີ່ເພາະສົມ, ລັດຄວນປະສານກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປະຈຳພາກພື້ນ, ເຊິ່ງຄວນດໍາເນີນໂດຍສະເພາະ ເພື່ອປົກປ້ອງການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບວັກ 4.8 ກ່ຽວກັບສິດທິຂອງທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ການໂຕ້ຕອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບ ດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ພາວະສຸກເສີນ

ພາກນີ້ເວົ້າເຖິງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນເງື່ອນໄຂ
ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທໍາມະຊາດ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

23. ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ

- 23.1 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ຊອບທຳຂອງ
ໝົດທຸກຄົນ, ຊຸມຊົນ ຫຼື ຜູ້ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ທຳການ
ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ຮັບການເຄົາລົບ
ແລະ ປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ມາດຕະການ ແນໃສ່ປ້ອງກັນ
ແລະ ໂຕ້ຕອບຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ
ພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ, ຕາມທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້, ໃນດ້ານຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບກອບການປ່ຽນແປງ
ສະພາບດິນຟ້າອາກາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- 23.2 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນສູ້ຊົນເພື່ອກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ມາດ
ຕະການໂດຍມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຄົນ, ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຊຶ່ງ
ອາດຖືກຍົກຍ້າຍບ່ອນຢູ່ເນື່ອງຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ທຸກໆການສະໜອງ
ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ, ປ່າໄມ້, ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ເປັນທາງເລືອກສໍາລັບຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ
ຄວນບໍ່ກະທົບກະເທືອນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄົນອື່ນ. ລັດອາດຕ້ອງພິຈາລະນາໃຫ້ການ
ຊ່ວຍເຫຼືອພິເສດໃຫ້ແກ່ເກາະດອນນ້ອຍ ແລະ ລັດທີ່ກຳລັງພັດທະນາອື່ນໆ.
- 23.3 ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລັດ
ຄວນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຄົນ, ຊຸມຊົນ ຫຼື ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ,
ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ທຳການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ
ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ທີ່ຖືສິດຄອບຄອງນໍ້າໃຊ້ຢ່າງຊອບທຳ ໃນການເຈລະຈາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ໂຄງການການບັບຕົວ ແລະ ຜ່ອນເບົາຜົນກະທົບ.

24. ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ

- 24.1 ທຸກພາກສ່ວນຄວນຮັບປະກັນວ່າປະເດັນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຖືກເອົາໃຈໃສ່ໃນເວລາປ້ອງກັນແລະກຽມຄວາມພ້ອມສຳລັບໄພພິບັດທຳມະຊາດແລະໃນການ ໂຕ້ຕອບໄພພິບັດດັ່ງກ່າວ. ໂຄງສ້າງດ້ານລະບຽບກົດໝາຍສຳລັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ລວມ ທັງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ຄວນຖືກອອກແບບ ໃຫ້ຫຼີກລ່ຽງ ຫຼື ຈຳກັດຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກ ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ໃຫ້ໜ້ອຍສຸດ.
- 24.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ທຸກມາດຕະການ ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ທຸກພາກສ່ວນຄວນດຳເນີນການ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງຫຼັກການ ສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ລວມທັງຫຼັກການແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍ ເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການທົດແທນຄືນຊັບສິນໃຫ້ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ ຖິ່ນຖານ (“Pinheiro Principles”) ແລະ ກົດບັດດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ມາດຖານຂັ້ນຕ່ຳສຸດ ໃນການໂຕ້ຕອບໄພພິບັດ.
- 24.3 ລັດຄວນເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນໂຄງການປ້ອງກັນ ແລະ ຕ້ານໄພພິບັດ. ຄວນມີການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ໃນເຂດທີ່ອາດຖືກ ຜົນກະທົບ, ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນທີ່ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການການປົກສາທາລີ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ບັນດາລະບົບປັນທີ່ກຳລັງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳ ຄວນສາມາດ ພື້ນຟູຄືນຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດ, ລວມທັງການເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນປັນທີ່ກຳລັງໄວ້ອອກລະບົບຖານ ຂໍ້ມູນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ສາມາດພິສູດສິດຂອງຕົນ ແລະ ຊອກເຫັນ ຕອນດິນ ຫຼື ພື້ນທີ່ອື່ນໆ. ລັດຄວນສຸ່ວນເພື່ອກຳນົດພື້ນທີ່ສຳລັບການຈັດສັນທີ່ຢູ່ຊົ່ວຄາວ ໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນທີ່ອາດຈະຖືກຍົກຍ້າຍບ່ອນຢູ່ອັນໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ຄວນສ້າງລະບຽບ ການຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນພື້ນທີ່ນັ້ນ.
- 24.4 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນໄລຍະໂຕ້ຕອບພາວະ ສຸກເສີນ. ທຸກໆການສະໜອງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ເປັນທາງເລືອກ ແກ່ຜູ້ຖືກຍົກຍ້າຍ ຄວນບໍ່ກະທົບກະເທືອນສິດທິ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ອື່ນ. ສິດຄອບ ຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຊອບທຳຂອງຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຄວນຖືກຮັບຮູ້, ເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວ ກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ທຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊາບ.
- 24.5 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນໄລຍະພື້ນຟູ. ຜູ້ ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍບ່ອນຢູ່ຊົ່ວຄາວຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງສະໝັກໃຈ, ປອດໄພ ແລະ ດ້ວຍກຽດສັກສີໃນການກັບຄືນສູ່ຖິ່ນຖານເດີມຂອງຕົນ. ຄວນມີວິທີທາງແກ້ໄຂຂັດແຍ່ງກ່ຽວ ກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ບ່ອນທີ່ຈະຕ້ອງກຳນົດເຂດແດນຂອງຕອນດິນ ແລະ ທົ່ວໜ່ວຍພື້ນ ທີ່ອື່ນໆ ຄືນໃໝ່, ກໍຄວນດຳເນີນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການການປົກສາທາລີ ແລະ ການມີສ່ວນ ຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດກັບຄືນຖິ່ນຖານເດີມໄດ້ ເຂົາເຈົ້າ ຄວນຕັ້ງຖິ່ນຖານຖາວອນຢູ່ບ່ອນອື່ນ. ໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ດັ່ງກ່າວ ຄວນມີການເຈລະຈາ ກັບຊຸມຊົນເຈົ້າພາບເພື່ອຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການດຳລົງ ຊີວິດ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ ໃນວິທີທາງທີ່ບໍ່ກະທົບກະເທືອນຕໍ່ສິດທິ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ ອື່ນ.

25. ການຂັດແຍ່ງທີ່ພົວພັນກັບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້

- 25.1 ທຸກພາກສ່ວນຄວນດໍາເນີນບາດກ້າວໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ກໍາຈັດບັນຫາກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ເປັນສາເຫດຂອງການຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກດ້ານຂອງການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຈະຖືກເອົາໃຈໃສ່ ກ່ອນ, ໃນຊ່ວງໄລຍະ ແລະ ຫຼັງການຂັດແຍ່ງ ລວມທັງໃນສະພາບທີ່ມີການຄອບຄອງ ຊຶ່ງພາກສ່ວນຕ່າງໆຄວນດໍາເນີນການໄປຕາມກົດໝາຍມະນຸດສະທໍາສາກົນທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້.
- 25.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການ ລ້ວນແຕ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄໍາມື້ງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນໍາໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ແລະ ຫາກເໝາະສົມ ລວມທັງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສະຖານະພາບຂອງຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ອະນຸສັນຍາຂອງສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຫຼັກການແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການທົດແທນຄືນຊັບສິນໃຫ້ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ (“Pinheiro Principles”). ໃນຊ່ວງໄລຍະ ແລະ ພາຍຫຼັງການຂັດແຍ່ງ ລັດຄວນເຄົາລົບກົດໝາຍມະນຸດສະທໍາສາກົນທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຊອບທໍາ.
- 25.3 ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ບັນຫາການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຊັກນໍາໄປສູ່ການຂັດແຍ່ງ, ທຸກພາກສ່ວນຄວນດໍາເນີນບາດກ້າວໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຢ່າງສັນຕິວິທີ. ລັດຄວນປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອກໍາຈັດການຈໍາແນກ ແລະ ບັດໄຈອື່ນໆ ຊຶ່ງອາດເປັນສາເຫດຂອງການຂັດແຍ່ງ. ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດອາດພິຈາລະນານໍາໃຊ້ກົນໄກຕາມປະເພນີ ແລະ ກົນໄກອື່ນໆຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ສະໜອງການແກ້ໄຂຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງທັນການ, ເປັນທໍາ, ເຊື່ອຖືໄດ້, ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີການຈໍາແນກ.
- 25.4 ເມື່ອມີການຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນ, ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນຄວນພະຍາຍາມເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຊອບທໍາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າສິດເຫຼົ່ານີ້ຈະບໍ່ຖືກຍົກເລີກໂດຍພາກສ່ວນອື່ນ. ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ລັດບໍ່ຄວນຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ພາຍໃນດິນແດນຂອງຕົນ ທີ່ໄດ້ມາດ້ວຍການບັງຄັບ ແລະ/ຫຼື ດ້ວຍຄວາມຮຸນແຮງ. ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຂັດແຍ່ງ ຄວນຖືກຈັດສັນຖິ່ນຖານໃຫ້ ໃນສະພາບທີ່ປອດໄພ ຊຶ່ງປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຂອງຊຸມຊົນເຈົ້າພາບ. ການລະເມີດສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຄວນຖືກບັນທຶກເປັນເອກະສານ ແລະ ຖືກແກ້ໄຂຊົດເຊີຍຕາມພາຍຫຼັງ ໃນບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ. ຂໍ້ມູນການບົດບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຢ່າງເປັນທາງການ ຄວນຖືກປົກປ້ອງຈາກການຖືກທໍາລາຍ ແລະ ການລັກຂະໂມຍ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເປັນຫຼັກຖານສໍາລັບຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການລະເມີດດັ່ງກ່າວ ແລະ ເອື້ອອໍານວຍໃຫ້ແກ່ມາດຕະການແກ້ໄຂທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນການບັນທຶກດັ່ງກ່າວ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ຄວນບັນທຶກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ ໃຫ້ດີທີ່ສຸດ ໂດຍຄໍາມື້ງເຖິງຄວາມສໍາຄັນດ້ານບົດບາດຍິ່ງຊາຍ, ລວມທັງຈາກການເລົ່າປະຫວັດ ແລະ ຈາກຄໍາໃຫ້ການ. ສິດຄອບຄອງທີ່ຊອບທໍາຂອງຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຄວນຖືກຮັບຮູ້, ເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ແລະ ການນໍາໃຊ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດຮັບຊາບ.
- 25.5 ໃນສະພາບທີ່ເກີດການຂັດແຍ່ງ, ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ຫຼື ໃນກໍລະນີການຂັດແຍ່ງຍຸດຕິລົງແລ້ວ, ລັດ

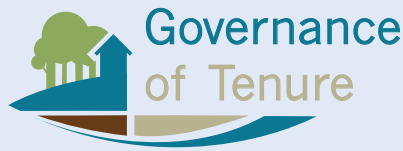
ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນຮັບປະກັນວ່າ ບັນຫາການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂໄປໃນທາງທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຄວາມສະເໝີພາບຍິງຊາຍ ແລະ ສະໜັບສະໜູນແນວທາງແກ້ໄຂທີ່ຍາວນານ ສໍາລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ບ່ອນທີ່ສາມາດທົດແທນຄືນໄດ້, ຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍຊາວອົບພະຍົບ (UNHCR) ແລະ ອົງການກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ, ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຢ່າງສະໝັກໃຈ, ປອດໄພ ແລະ ມີກຽດສັກສີ ໃນການກັບຄືນສູ່ຖິ່ນຖານເດີມຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຖານສາກົນທີ່ນໍາໃຊ້ຢູ່. ຂັ້ນຕອນໃນການທົດແທນຄືນ, ການຟື້ນຟູ ແລະ ການຊົດໃຊ້ ຄວນບໍ່ມີລັກສະນະຈຳແນກ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ຖືກເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ແລະ ການຮຽກຮ້ອງສິດການທົດແທນຄືນຄວນຖືກດໍາເນີນຢ່າງທັນການ. ຂັ້ນຕອນໃນການທົດແທນຄືນສໍາລັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຕາມປະເພນີ ຄວນມີນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານແບບພື້ນເມືອງ.

- 25.6 ບ່ອນທີ່ບໍ່ສາມາດທົດແທນຄືນໄດ້, ຄວນສະໜອງການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດທີ່ເປັນທາງເລືອກທົດແທນ ສໍາລັບຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ຜູ້ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ໂດຍເຈລະຈາກັບຊຸມຊົນເຈົ້າພາບ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ຈະບໍ່ກະທົບກະເທືອນຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງຜູ້ອື່ນ. ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ຄວນມີຂັ້ນຕອນພິເສດ ສໍາລັບຜູ້ມີຄວາມສ່ຽງ, ລວມທັງແມ່ພ້ອມ ແລະ ເດັກກຳພ້າ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງໝັ້ນຄົງ
- 25.7 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຄວນຖືກປັບປຸງຄືນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການຈໍາແນກທີ່ມີຢູ່ກ່ອນ ກໍຄືການຈໍາແນກທີ່ເກີດມີຂຶ້ນໃນຊ່ວງເວລາຂອງການຂັດແຍ່ງ. ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ ຫຼື ຖ້າຈໍາເປັນ, ຄວນສ້າງຕັ້ງອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂຶ້ນໃໝ່ ເພື່ອໃຫ້ບໍລິການທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ການສົ່ງເສີມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ.

- 26.1 ອີງຕາມລັກສະນະແບບສະໝັກໃຈຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລັດມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ບົດແນະນຳສະບັບນີ້.
- 26.2 ລັດຖິກຊຸກຍູ້ໃຫ້ສ້າງຕັ້ງເວທີ ແລະ ກອບວຽກ ທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ ຫຼື ນຳໃຊ້ເວທີ ແລະ ກອບວຽກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອປະສານສົມທົບກັນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້; ເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຂອບເຂດອຳນາດຂອງຕົນ; ແລະ ເພື່ອປະເມີນຜົນການທົບຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດີນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ດີຂຶ້ນ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ການປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ສິດໃນການມີອາຫານພຽງພໍ ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນເປັນແບບຮອບດ້ານ, ມີສ່ວນຮ່ວມ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ, ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຍືນຍົງ. ໃນການດຳເນີນໜ້າວຽກເຫຼົ່ານີ້, ລັດອາດຊອກຫາການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການຈາກອົງການປະຈຳພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.
- 26.3 ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການວິຊາສະເພາະຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງປະຈຳພາກພື້ນ ຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມແບບສະໝັກໃຈຂອງລັດ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ຊຶ່ງລວມທັງຜ່ານການຮ່ວມມືຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາ (ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ໃຕ້-ໃຕ້- South-South cooperation). ການສະໜັບສະໜູນດັ່ງກ່າວອາດກວມເອົາການຮ່ວມມືດ້ານວິຊາການ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນ, ການພັດທະນາຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະຖາບັນ, ການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການ, ການຊ່ວຍເຫຼືອພັດທະນານະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີ.
- 26.4 ຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກ ຄວນເປັນເວທີໜຶ່ງຂອງໂລກທີ່ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຮຽນຮູ້ປະສົບການຂອງກັນ ແລະ ກັນ, ແລະ ປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ກອງເລຂາຂອງຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກ, ໂດຍການປະສານສົມທົບກັບກຸ່ມທີ່ປຶກສາ, ຄວນລາຍງານໃຫ້ຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກ ກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລວມທັງປະເມີນຜົນກະທົບ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງມັນ ເຂົ້າໃນການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້. ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວຄວນເປັນສາກົນ ແລະ ລວມເອົາປະສົບການຂອງພາກພື້ນ, ພາກປະຕິບັດທີ່ດິນເລີດ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້.

- 26.5 ທຸກພາກສ່ວນ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງປະຊາສັງຄົມ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແມ່ນຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ນຳໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມຮ່ວມກັນເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ອີງຕາມບຸລິມະສິດ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ. ທຸກພາກສ່ວນ ແມ່ນຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອປັບປຸງພາກປະຕິບັດ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ໃຫ້ຄວາມເຂົ້າໃຈລະອຽດ ລະດັບ ໂລກ ສະບັບທຳອິດ ກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານການຄອບຄອງນຳໃຊ້, ທີ່ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜ່ານການເຈລະຈາລະຫວ່າງລັດຖະບານປະເທດຕ່າງໆ. ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ວາງບັນດາຫຼັກການ ແລະ ມາດຖານທີ່ສາກົນຍອມຮັບ ໃນພາກປະຕິບັດທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ພື້ນທີ່ປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ມັນໃຫ້ຄຳແນະນຳໃນການປັບປຸງນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກຳນົດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້; ເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການບໍລິຫານລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້; ແລະ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການປະຕິບັດງານໂດຍໜ່ວຍງານຂອງລັດ, ວິສາຫະກິດເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງປະຊາສັງຄົມ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານມັນ. ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ວາງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ ແລະ ແນໃສ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸຢ່າງຄືບໜ້າ ກ່ຽວກັບສິດທິໃນການມີອາຫານພຽງພໍ, ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມແບບຍືນຍົງ

www.fao.org/nr/tenure

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

ການ ຮ່ວມມື
ເຢຍລະມັນ

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ISBN 978-92-5-207277-5

9 789252 072775

12801F/1/06.12